

Gençlik özerk-demokratik üniversite için ayakta!

Yaklaşan baharın ayak sesleri

İşçiler, emekçiler ve gençler 2021 yılını AKP-MHP iktidarının çok yönlü saldırıları eşliğinde karşıladı. Kriz ve pandeminin ağır faturasını emekçilerin omuzlarına yükleyen iktidar ise, bir yandan temel ihtiyaçlara yaptığı zamlarla, emekçilere reva gördüğü sefalet ücretleriyle ve yeni hak gasplarıyla, öte yandan ilerici-muhafız güçleri hedef alan baskı politikalarıyla yeni yıla “merhaba” dedi.

Bu saldırılardan gençliğin payına düşen ise, eğitim hakkının pandemi koşullarında kapsamlı bir şekilde gasp edilmesi, eğitimde fırsat eşitsizliğinin derinleştirilmesi, üniversitelere gerici-faşist yandaşların rektör olarak atanması, demokratik hakların ortadan kaldırılması ve her geçen gün boyutlanan geleceksizlik dayatmaları oldu.

Gençliği ve somutta akademik alanı hedef alan söz konusu saldırılar yeni değil elbette. Özellikle 2016’da gerçekleşen darbe girişiminin ardından faşist tek adam rejiminin inşasına hız veren AKP iktidarının, toplumsal muhalefeti hedef alan saldırılarının önemli bir ayağını akademideki ilerici-sol dinamikleri ezmek oluşturuyordu. Bu sürecin diğer boyutunu ise “siyaset yasağı” vb. faşist uygulamalarla gençlik hareketini ezme politikası tamamlıyordu.

Üniversite gençlik hareketini ve akademiyi hedef alan saldırılar aradan geçen yıllarda artarak devam etti. Üniversiteleri bütünüyle teslim almak için kolları sıvayan Erdoğan yönetimi, bir yandan akademik kadroyu sistemli bir şekilde gerici yandaşlarla doldurdu, öte yandan dinci-faşist örgütlenmelerin önünü açan uygulamaları devreye soktu. “Kültürel iktidar” olma parolasını ve “dindar nesil” yetiştirme politikasını bu aynı süreçte yeni bir düzeyde önüne aldı. Eğitimin içeriği gerici bir temelde yeniden yapılandırılırken, eğitimin her aşamasında bilimsellikten uzak, niteliksiz ve dinsel gericilikle bulandırılmış müfredatlar devreye sokuldu. Böylece, faşist tek adam rejiminin inşası ve üniversitelerin rejimin başını ağrıtan “çıkıntılar”dan arındırılmasıyla, eğitimin yeniden yapılandırılmasının önünde fazla bir engel kalmamıştı.

Fakat, 2019 yılının ilk günlerinden itibaren ülkeyi kasıp kavuran pandemi, kurmak istedikleri “yeni” eğitim sisteminin ne denli çürük olduğunu ve hızla çöktüğünü gözler önüne serdi. Online

eğitimde fiyasko üzerine fiyasko yaşandı, her sınav yeni bir kaosa ve skandala dönüştü. Sürecin belli bir aşamasında orta öğrenimde yüz yüze eğitime yeniden başlandı fakat salgın kapsamında gerekli önlemler alınmadığı için okullarda vaka sayıları hızla tırmanışa geçti. Okulların kapıları yeniden kapatıldı.

Bütünlüğü içerisinde bu tablo, üniversite gençliği açısından da eğitim hakkının açık gaspı anlamına geliyordu. Bu durum gençlik kitleleri içerisinde alttan alta biriken tepki ve öfkenin mayalanmasına yol açtı. Eğitim ve yaşam hakkı yok sayılan, geleceksiz bırakılan gençlik kitlelerinin öfkesi sık sık sosyal medya mecralarında yapılan paylaşımlara yansdı.

BOĞAZIÇI ÇIKIŞI VE GENÇLİK HAREKETİ

Bugün Boğaziçi Üniversitesi’nde başlayan gençlik eylemlerinin gerisinde, yukarıda genel çerçevesini ortaya koyduğumuz sorunlar yumağı yer almaktadır. Kayyım rektör atanmasına karşı patlak veren Boğaziçi çıkışı, uzun süredir gençlik örgütlerinin pratiğine sıkışan gençlik hareketi için tam da bu nedenle bir sıçrama tahtası olabilmıştır.

Altı çizilmesi gereken bir başka nokta şudur: Boğaziçi eylemleri daha ilk gününde kendi dar sınırlarını aşarak üniversite gençliğinin geniş kesimleri tarafından sahiplenilmiş, birleşik bir harekete dönüşmüştür. Gerçekleşen eylemlere bir dizi üniversiteden yüzlerce öğrencinin ortak talep ve özlemleri ile katılması bunun en dolaysız göstergesidir. Eylemlerin çeşitlenmesi, henüz sınırlı da olsa ODTÜ gibi başka üniversitelere doğru yayılması da bu olguyu gözler önüne sermektedir.

Bunda ilk çıkışın önemi ve değeri elbette yadsınmaz. Fakat, şu ya da bu gerekçe ile mevcut hareketi yeniden Boğaziçi Üniversitesi’nin içerisine hapsedme eğilimi, yakalanan ivmenin kırılmasından, hareketin bölünüp parçalanmasından başka bir sonuç yaratmayacaktır. Ne yazık ki hareketin içerisinde bu eğilimi temsil edenler azımsanmayacak orandadır. Boğaziçi öğrencilerinin güçlü çıkışı, eylemlerin ve taleplerin meşruluğu, eylemin toplum çapında yarattığı etki, bunların bu anlamlı çıkışın kitleleşmesi ve daha ileriye taşınmasının olanaklarını sunması, bu eğilimi taşıyanları kaygılan-

dırmaktadır. Daha geniş gençlik kesimlerini harekete geçirecek, politikleştirecek ve faşist rejimle karşı karşıya getirecek bir eylem/mücadele çizgisi onları korkutmakta, değişik argümanlarla eylemli-liği kendi dar sınırları içine hapsedmeye çalışmaktadırlar. Gözaltına alınanların daha güçlü bir biçimde sahiplenilememiş olmasının gerisinde de bu zayıflık vardır.

Dolayısıyla, yeni bir ivme yakalayan gençlik hareketinin en önemli zaafiyet alanı önderlik boşluğudur. Bir haftalık süreç, politik gençlik örgütlerinin sürece hazırlıksız yakalandığını ortaya koymuştur. Tam da bu nedenle, Boğaziçi’nde patlak veren ve hızla bu sınırları aşan bir gençlik hareketine yön vermek konusunda ilk anda yetersiz kalmıştır. Halihazırda hareketin önünü açacak ve ileriye taşıyacak bir önderlik pratiği sergileme planında belirgin bir zayıflık söz konusudur. Yansıyan olgular, gençlik örgütlerinin harekete yön vermek konusunda bir belirsizlik içerisinde olduklarını göstermektedir. O halde yapılması gereken ortadadır: Hareketin önünü açmak ve ileriye taşımak için, kolektif bir önderlik düzeyinin yaratılması!

Bu ise öncelikle, gençlik kitlelerini ortak bir ekseninde buluşturacak politikaların belirlenmesi, taleplerin saptanması ve buna uygun eylem ve etkinlik programının oluşturulması demektir. Açık ki Boğaziçi çıkışı, daha en başından, üniversiteleri hedef alan iktidara karşı politik bir muhteva taşımaktadır. Temel eksenini özerk-demokratik üniversite talebine oturmaktadır. Buradan hareketle, politik gençlik örgütlerinin bu temel talep etrafında bir araya gelmesi ve hareketin genelini bu talep etrafında birleştirmesi elzem bir yerde durmaktadır. Bunun için ilk olarak yapılması gereken, harekete dahil olan tüm dinamiklerin bir araya geldiği, süreci ve sonrasını değerlendirdiği, kararlar aldığı bir “Özerk-demokratik üniversite için gençlik forumu” toplamaktır. Bu tür oluşumların giderek okullara doğru inşa edilmesi, harekete örgütlü bir form kazandıracaktır.

Zira, politik gençlik örgütlerinin dışında kalan gençlik kitleleri büyük oranda örgütsüzdür ya da okul eksenli örgütlenmelerde kendilerini ifade etmektedir. Yukarıda tanımlanan türden merkezi-yerel oluşumlar, örgütsüz gençlik kitlelerinin mücadele ile daha güçlü bağlar kurma-

sını sağlamakla kalmayacak, zamanla örgütlü ve bütünlüklü bir sürecin parçası haline getirecektir. Birleşik, kitlesel ve militan bir gençlik hareketinin kalıcı mevizeleri ancak bu şekilde inşa edilebilir.

TOPLUMSAL MÜCADELENİN ÖNEMLİ BİR DİNAMIĞI: GENÇLİK HAREKETİ

Yaşanan son gelişmeler, gençlik kitleleri içerisinde gelişen mücadele dinamiklerini ortaya koymuş ve gençlik hareketinin toplumsal mücadelelerde nasıl bir yer tuttuğunu bir kez daha gözler önüne sermiş bulunmaktadır.

AKP-MHP iktidarı bu gerçeğin farkında olduğunu, eylemler daha ilk başladığında sergilediği pervasız saldırılarla gösterdi. Gerçek dinamiklere dayalı bir patlamayı çıplak baskı ve zorla ezemeyeceğini Haziran Direnişi’yle görmüş bulunan iktidar, doğrudan politik gençlik örgütlerini hedef alan bir saldırı süreci başlattı. “Terör” demagojisini devreye sokarak, gençlik hareketi üzerinden toplumsal algıya yön vermeye çalıştı. Genç insanları hedef alan insanlık dışı saldırılarını toplum nezdinde meşrulaştırmak için her türlü kirli aracı devreye soktu. Dinci-faşist iktidarının tüm bu saldırılardan beklediği sonuç ise şudur: Mücadeleyi bölmek, Boğaziçi’ni yalıtılmak, gençlik örgütlerini ezmek ve eylemleri adım adım sönmüştür.

Görünen o ki, gençlik kitleleri içerisinde biriken öfke ve mücadele potansiyeli AKP-MHP rejimini fazlasıyla ürkütmüş durumda. Zira, eğitim ve yaşam hakkını gasp ettiği, geleceğini kararttığı, en temel demokratik haklarını ayaklar altına aldığı gençlik adeta burnundan soluyor. İktidara boyun eğmiyor ve koşulları oluşturduğunda nasıl bir mücadele dinamiği taşıdığını eylemli bir şekilde ortaya koyuyor.

Sınıf devrimcilerinin Haziran Direnişi sonrasında gündeme getirdiği Devrimci Gençlik Birliği politikası, tam da bu dinamikleri kucaklama ve örgütlenme bakımının bir ürünü idi. Bugün de yapılması gereken, gençlik mücadelesinin yakıcı bir şekilde ihtiyaç duyduğu böyle bir örgütlenme ile gençlik kitleleri içerisindeki dinamikleri kucaklamaktır. Bu başarılı olduğu ölçüde, bugünden yarına uzanan süreçte birleşik, kitlesel, devrimci bir gençlik hareketini geliştirmenin zeminleri de oluşup güçlenmeye başlayacaktır.

“Kayyım rektör” atamalarına karşı gençlik direnişte...

“Kayyım rektör istemiyoruz”

Boğaziçi Üniversitesi'ne AKP'li Melih Bulu'nun rektör olarak atanması, 4 Ocak günü Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri tarafından protesto edildi.

Güney Kampüs'te tüm engelleme girişimlerine rağmen dışarıdan gelen kitle ve üniversite içerisinde bekleyen öğrenciler bir araya gelerek kapıyı açtı ve kampüs önünde açıklama yapıldı. “Kayyım rektör istemiyoruz” pankartı açan öğrencilere çeşitli üniversitelerden öğrenciler de destek verdi. Boğaziçi Üniversitesi Öğrencileri adına okunan basın açıklamasında “Üniversitemizin karar alma mekanizmalarındaki özerkliğine, demokratik ilkelerine, düşünce özgürlüğüne ve seçim yapma iradesine yapılan müdahaleleri kabul etmiyoruz” denilerek talepler şöyle sıralandı:

“Tüm üniversitelerdeki kayyum rektörlerin istifasını, bütün rektörlerin demokratik yöntemlere uygun olarak seçimle belirlenmesini istiyor ve akademisyenlerden acilen yeni bir seçim düzenlemelerini talep ediyoruz.

“Bu demokratik tavır ve zorunluluğun bütün üniversitelerde yer bulması için hem diğer üniversitelerden öğrenci arkadaşlarımızı hem de mezunlarımızı bize destek olmaya çağırıyoruz.”

Açıklama sonrası üniversite içine giren öğrenciler forum gerçekleştirdi. Forumun ardından kayyım rektörün üniversiteye geldiği bilgisi üzerine öğrenciler Kuzey Kampüs'e yürüyen öğrenciler burada polisin engellemelerini, gözaltına alma girişimlerini boşa düşürdüler. Polis barikatına yüklenen öğrenciler üç kere polis saldırısına uğradı. TOMA'nın okula girmesine izin vermeyen öğrencilere taziyikli su ve plastik mermilerle saldırıldı. Üniversite kapısına kelepçe takan polis kalkanları ve gaz bombası ile öğrencilere tekrar saldırı. Öğrenciler kartlarını göstererek okul içine girdi, desteğe gelenler ise kapı önünde bekleyişlerini sürdürdü. Polisin yoğun saldırısına rağmen dağılmayan öğrenciler, Salı günü dersleri boykot kararı aldıklarını ve Çarşamba günü eyleme devam edeceklerini açıkladı.

BİNLER KADIKÖY'DE BULUŞTU

Sermaye devleti eylemin ardından gözaltı terörünü devreye soktu. Eylemin ardından hafta içerisinde polis baskın-

larıyla onlarca öğrenci gözaltına alındı. Buna rağmen mücadelelerini sürdüren öğrenciler 6 Ocak Çarşamba günü Güney Kampüs'te yaptıkları açıklamanın ardından okuldan çıkarak Beşiktaş'a yürüdü. “Melih Bulu rektörümüz değildir” diyen öğrencilerin yürüyüşü sırasında yoldan geçen sürücüler kornalarla, apartmandakiler alkışlarla destek verdi. Yürüyüş sırasında çekim yapan Beyaz TV protesto edildi ve gözaltıların serbest bırakılması istendi.

Buradan Kadıköy Rıhtım'a geçilerek binlerce öğrencinin katılımıyla miting yapıldı. Gözaltıların serbest bırakılması talebini de haykıran öğrenciler baskı ve saldırılara rağmen, kayyım rektöre karşı mücadelelerinin süreceğini şöyle vurguladı: “Çevremiz polislerle dolu ve gözaltına alınan arkadaşlarımız yanımızda değil. Şimdi yeniden, üniversitemize atanan kayyumu kabul etmediğimizi dillendirmek için öğrencilerden, emekçilere, mezunlardan, akademisyenlere ve demokratik kitle örgütlerine kadar hep beraber buradayız ve söyleyeceklerimiz var.”

“Kayyum rektör Melih Bulu'nun canlı yayındaki iddialarının aksine, biz burada Boğaziçi Üniversitesi'nin azınlığını değil ta kendisini temsil ediyoruz” denilen açıklamada talepler şu şekilde sıralandı:

“Gözaltına alınan arkadaşlarımız derhal serbest bırakılsın.

“Kayyum olarak atanan Melih Bulu ve tüm rektörler acilen istifa etsin.

“Tüm üniversitelerde rektörlük için üniversite bileşenlerinin rızası gözetilerek demokratik seçimler düzenlensin.”

“ÜNİVERSİTELER BİZİMDİR”

Boğaziçi'nin yanı sıra diğer üniversitelerden öğrenciler de eylemde söz alarak üniversiteleri gericiliğe teslim etmeyeceklerini vurguladı. **Mimar Sinan Üniversitesi'nden** öğrenciler adına yapılan konuşmada üniversitelerde yaşanan baskılardan bahsedilerek gözaltıların serbest bırakılması istendi.

Özyeğin Üniversitesi'nden bir öğrenci “Bu sadece BOUN'e değil, bütün üniversitelere yapılmıştır” dedi. **Anadolu Üniversitesi'nden** bir öğrenci söz alarak “Söz de yetki de karar da öğrencilerindir. Biz sadece bu rektörleri değil, bu rektörleri başımıza getiren AKP'yi de indirmeyi



çok iyi biliriz” ifadelerini kullandı. **Trakya Üniversitesi'nden** bir öğrenci ise “Bizler de otobüse atlayıp geldik, gençlik bugün sokaklara döküldü ve umut oldu” dedi.

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa adına yapılan konuşmada “İki sene önce bölünen üniversiteler adına konuşuyorum” denilerek bölünme eylemleri hatırlatıldı. AKP iktidarının saldırganlığı teşhir edilirken “birleşik, kitlesel mücadele” vurgusu yapıldı. **Maltepe Üniversitesi Dayanışması** adına yapılan konuşmada “Akademi bizimidir bizim kalacak” denildi. **Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nden** bir öğrenci ise yaptığı konuşmada “Gücümüz birliğimiz ve mücadelemizden geliyor” dedi. **LGBTİ+** adına yapılan konuşmada ise gözaltında yapılan işkence teşhir edildi. **İÜ Hukuk Fakültesi'nden KHK'yla ihraç edilen bir akademisyen** de bu eylemlerin geleceğin mücadelesi olduğunu ifade ederek “Şirketlere yönetici seçer gibi üniversitelere rektör atadılar” dedi.

Öğrenciler, 8 Ocak Cuma günü başlayacak eylem programlarını şu şekilde açıkladı: “Bundan sonra Cuma'dan başlayarak her gün 11'den 16'ya kadar okulumuzun önünde nöbetleşe direnişimize devam edeceğiz.”

Bandista müzik grubunun da destek verdiği eylemde “Çav Bella” söylenirken, “Vermeyecekler-Alacağız” sloganları eşliğinde “özgürlük” şarkısı hep bir ağızdan söylendi.

GÖZALTILAR İÇİN ADLİYE ÖNÜNDE EYLEMLER

Polis baskınlarında gözaltına alınan öğrenciler için 7 ve 8 Ocak'ta Çağlayan'daki İstanbul Adliyesi önünde toplandı.

7 Ocak günü gözaltındaki öğrencilerden 24'ü İstanbul Adliyesi'ne getirildi. Adliye önünde gözaltına alınan ve savcılığa çıkarılan öğrencilerle dayanışmak için bekleyiş sürerken, konuşmalar ve açıklamalar yapıldı. Üniversite Öğrencileri adına okunan basın açıklamasında “Bugün, 4 Ocak'ta Boğaziçi Üniversitesi'nde katıldıkları eylem gerekçe gösterilerek göz-

tına alınan arkadaşlarımız için buradayız” denildi. “Kayyım rektör istemiyoruz” denilen açıklamada, kayyım saldırısının sadece üniversiteleri hedef almadığı belirtilerek şunlar ifade edildi:

“Kayyımlar bugün yalnızca üniversitenin teslim alınması değil siyasi iktidarın toplumu iradesizleştirme ve tüm toplumsal alanları işgal etme politikasının bir parçasıdır. İlk günden bugüne söylediğimiz gibi, üniversitemizi cumhurbaşkanına da kayyum rektörlere de sermayeye de teslim etmeyi kabul etmiyoruz!”

Son günlerde gerçekleştirilen gençlik eylemlerinin aktarıldığı açıklamada, polis terörüne ve gözaltı saldırısına eş güdümlü olarak öğrencilerin yandaş medyada hedef gösterildiğinin altı çizildi. Devamında gözaltı saldırısı sırasında yaşanan işkence ve çıplak arama saldırısı teşhir edilerek şunlar vurgulandı:

“Tüm bu saldırılar gençliğin birlikte karşı koyuşunu terörize etmek, dayanışmayı kırmak ve bizleri birbirimizden ayırmak içindi. Üniversitelerde ve toplumsal yaşamın her alanında sorunları ortak olan öğrencilerin kayyım rektöre karşı tepkisini de dayanışma içerisinde beraberce örgütlemesi kaçınılmazdır. Direnişin ilk gününden bu yana bu saldırılara rağmen birlikte mücadele etmeye devam ediyoruz.”

Açıklama “Korkmuyoruz! Yasaklarınızla sindiremediğiniz gençlik, gözaltılarla yılmayacak. Arkadaşlarımız özgürleşecek, kayyum rektörler üniversiteden gidecek!” denilerek sonlandırıldı.

Gün boyunca gözaltıların serbest bırakılması için adliye önünde bekleyiş sürerken, savcılık ifadelerinin ardından bir öğrenci serbest bırakıldı. Öğrencilerden Azad Aksoy ve Yıldız İdil Şen tutuklama, kalan 21 öğrenci denetimli serbestlik talebiyle mahkemeye sevk edildi. 21 öğrenci serbest bırakılırken, Aksoy ve Şen de adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

8 Ocak'ta gözaltındaki bir diğer 21 öğrenci için adliye önünde toplandı. Gözaltındaki öğrencilerin tamamı serbest bırakıldı.

Bahçeli'nin Boğaziçi korkusu ve faşist kudurganlığı

Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrencilerin haklı ve meşru direnişi anında dinci-faşist rejimin karalama, iftira ve terörüne hedef oldu. Operasyon ve gözaltı terörünü, çıplak arama işkencesi tamamladı. İçişleri Bakan Yardımcısı Muhterem İnce, ev baskınlarıyla kapıları kırılarak gözaltına alınan öğrencilere yönelik sergilenen polis terörünü, "Şanlı Türk Polisi kimi gözaltına alacağını iyi bilir" pişkinliğiyle meşrulaştırmak istedi. Faşist rejimin sözcüleri ve tetikçi medya, öğrencilerin direnişini "provokasyon ve komplo" olarak hedef gösterdi.

Direnişi ağzında salyalar akarak tehdit edip hedef gösterenlerden biri de faşist partinin şefi Devlet Bahçeli oldu. Her türlü kirli işlerle, mafya ve kanla özdeşleşmiş, bunu kimlik edinmiş, her türlü insani değere, emeğe, demokratik, ilerici ve devrimci harekete karşı düşmanlık beslemiş ülkücü-faşist hareketin reisi faşist D. Bahçeli, üniversite öğrencilerine kin kustu.

Direnişin meşruluğu karşısında korkuya kapılan faşist partinin şefi, "Kanuna uygun bir atamaya terör yöntemleriyle karşı çıkmak, bu vesileyle Boğaziçi Üniversitesi'nden bir Gezi Parkı kalkışması çıkarmaya niyetlenmek başı ezilmesi ge-

reken bir komplodur" ifadeleriyle öğrencileri tehdit etti. Her toplumsal harekette Gezi kabusuna kapılanlar gibi Bahçeli de faşist bir kudurganlıkla etrafa tehditler savurup "devletin vurucu gücünü" görev ve çağırdı.

"Boğaziçi Üniversitesi'ne yasal yollardan rektör atanmış ve konu kapanmıştır" iddiasını savunan faşist şef, "Buna tahammül edemeyenlerin şanslarını fazla zorlamamaları, anarşist projelere kapılmamaları hassaten tavsiyemdir" diyerek kayyım rektöre karşı direnişe geçen öğrenciler ve akademisyenler başta olmak üzere onlara destek olanlara "gözdağı" verdi.

TARİHİN ÇÖPLÜĞÜNE ATILACAĞININ KORKUSU

Tarihi boyunca bütün bir rolü, emperyalizme ve sermaye iktidarına hizmet sunup tetikçilik yapmak, onun adına cinayetler işlemek; haklarını arayan işçi ve emekçilerin, devrimcilerin, mazlum Kürt halkının, ezilen mezhep ve azınlıkların kanını akıtmak olan MHP, aynı zamanda uyuşturucunun, yolsuzluğun, mafyalaşmanın ve her türlü ahlaksızlığın da mimarlığını yapmaktadır. Bu faşist par-

tinin şefi, emperyalistler karşısında bizzat kendilerinin yerlerde süründüğü "egemenlik ve hükümler haklarına" Boğaziçi öğrencilerinin meydan okuduğunu öne sürerek "Büyük Türk milleti, egemenliğine ve hükümler haklarına hayasızca meydan okuyan sefilleri tarihin çöp sepetine fırlatıp atacaktır" demagojisi yapabilmektedir. Emperyalistler karşısında hayasız bir kimliğin temsilcisi olan bu sefil, eninde sonunda tarihin çöplüğüne atılacağını korkusuyla konuşuyor.

"Geçmişte pek çok defa yaşadığı üzere, üniversitelerde çıkan olayların siyasal bir hüviyet kazanması, ... ağır bedellere, öngörülemeyecek hadiselerle neden olabilecektir. Muhataplarını ikaz ediyorum; 1980 öncesi yarım kalmış bir mücadeleyi bir vesileyle tamamlamaya hiç kimse tevessül etmemelidir." diyerek "olayların siyasal bir hüviyet kazanması" kabusunu yaşadıklarını itiraf eden faşist şef, üniversitelerde geçmişte işledikleri katliamlar için çetelerini hazır tuttıkları mesajını vermektedir.

Öğrenci gençliğin tümüyle haklı ve yerinde bir tutumla yükselttikleri "katil polis" şiarı da Bahçeli'yi çileden çıkarmış görünüyor. "Şeref"i işlediği suçlara ve

efendilerine sunduğu hizmete dayanan Bahçeli'nin "Bunun yanı sıra kahraman Türk polisine katil demek şerefsiz bir iftirdir" diye ağzında köpüklerle uluması, sayısız kez kanıtlanmış, polisin katil olduğu gerçeğini ortadan kaldırmıyor.

DİRENİŞİN HAKLILIĞI RAHATSIZ ETTİ

Hiçbir meşruluğu bulunmayan kayyım rektörlere karşı yükselen direnişi, her defasında "gayrimeşru" göstermeye çabalayan Bahçeli, "Türkiye'nin boğazını sıkıya alan terörizmin piyonları, öğrenci kılıklı bölücüler" diyerek direnişi karalayacağını sanıyor. Oysa Türkiye'nin boğazını sıkıp ona kölelik dayatanlar, emperyalistler ve Bahçeli türünden "yerli ve milli" uşaklarıdır. Kardeş halklara ve komşu ülkelere karşı emperyalizmin piyonluğunu yapanlar, çaresiz kaldıkları her durumda "terörist", "bölücü" demagojileriyle meşru mücadele edenleri hedefe koymaktan vazgeçmemektedir. Fakat iktidarını kaybetme telaşı içerisindeki dinci-faşist rejimin ortağı Bahçeli'nin bu karalamaları ve tehditleri boşunadır. Faşist Bahçeli, hizmetçisi olduğu sermaye iktidarıyla birlikte, gelecek olan yeni ve daha ileri "Gezi"lerin kabusunu yaşama-ya devam edecektir.

4 Ocak'ta kayyım rektör atamasına karşı Boğaziçi Üniversitesi'nde patlak veren direniş, ülkenin dört bir yanında yankı buldu. Özellikle gençlik farklı illerde ve üniversitelerde yaptıkları eylemlerle kayyım rektör atamalarına karşı seslerini yükseltti. Emek, meslek örgütleri, insan hakları savunucuları, hukukçular da direnişin haklılığına dikkat çekerek yanında olduklarını vurgulayan açıklamalar yaptılar.

ANKARA'DA POLİS SALDIRILARI

Ankara'daki dayanışma eylemlerine polis terörü damga vurdu. 6 Ocak'ta Milli Kütüphane önünden Eser Parkı'na yürümek ve parkta kitap okuma etkinliği düzenlemek isteyen öğrenciler gözaltına alındı. 8 Ocak'ta da Güvenpark'ta yapılacak eylem için toplanan öğrenciler polis tarafından işkenceyle gözaltına alındı. Polis saldırısına çevredeki emekçiler ve gençler de tepki gösterdi. Eylem sabahında da bir kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Ankara'da ODTÜ'de de

Boğaziçi'ne dört bir yandan destek

öğrenciler ve eğitim emekçileri eylem yaptı. Rektörlük binası önünde "Üniversitelere el konulmasına karşı direniyoruz" vurgusuyla açıklama yapıldı.

İzmir'de farklı üniversitelerden bir araya gelen gençlik Alsancak'ta basın açıklaması yaptı. "YÖK, polis, medya, bu abluka dağıtılabilecek!" şiarıyla gerçekleşen eylemde, gözaltı terörü, işkence ve çıplak arama dayatmaları protesto edildi, "Kayyım rektör istemiyoruz" dendi.

KESK'li emekçiler 7 Ocak günü Ankara ve İstanbul'da gerçekleştirdikleri eylemlerle direnen üniversite bileşenlerinin yanında olduklarını haykırdılar. Açıklamada "Öğrencilere şiddeti, üniversite kapılarına kelepçeyi, kampüse polis çağırma üniversiteyi yönetmek sanan kayyımları üniversitelerimizde istemiyoruz" denildi.

Kayseri'de 8 Ocak günü Emek ve

Demokrasi Platformu Boğaziçi eylemlerine destek açıklaması yaptı. Demokratik protestolara yönelik saldırının teşhir edildiği açıklamada "Daha önce ihraç edilen akademisyenlerin cüppelerini çığneyenler, bu kez de üniversitenin kapısına kelepçe vurarak tarihe geçtiler" denildi.

İzmir'de ÇHD, ÖHD, İHD, TİHV ve İzmir Barosu tarafından yapılan açıklamayla kayyım ataması protesto edilerek "Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri yalnız değildir" denildi.

BOĞAZIÇI'NDE DAYANIŞMA

Öğrencilerin üniversitedeki eylemlerinin ardından Boğaziçi Üniversitesi akademisyenleri de 5 Ocak günü rektörlük binası önünde protesto açıklaması yaptı. Sırtlarını binaya dönen akademisyenler, "Akademik yöneticiler atamayla

değil seçimle belirlenmeli" dedi. Üniversitelerin özerk olması gerektiğini vurgulayan akademisyenler, gözaltına alınan öğrencilerin de serbest bırakılmasını istedi.

İlerleyen günlerde Boğaziçi mezunu aydın, yazar ve sanatçılar da ortak bir açıklamayla öğrencilere, akademisyenlere destek verdiklerini duyurdu. "Rektör atamasını protesto eden öğrenci, akademisyen ve idari kadronun yanındayız" denildi.

DÜNYADA YANKI BULDU

Ülkenin dört bir yanında yükselen dayanışmaya yurtdışından da ses verildi. Harvard ve Yale üniversitelerinden Türkiyeli öğrenciler, akademik özgürlüğün ve akademinin bağımsızlığının önemine dikkat çektiler. Oxford'dan da akademisyenlerin sendikası Oxford UCU, "akademik özgürlük ve özerkliğe dikkat çektiği açıklamasında polis şiddetini ve gözaltıları kınayarak "meslektaşlarımızla dayanışma gösteriyoruz" dedi.

Gerici-faşist rejim pervasız tutumlarını aşıda da sürdürüyor

Covid-19 salgını bir yılı aşkın süredir tüm dünyayı etkisi altına alırken, salgının en ağır faturasını işçi ve emekçilerle birlikte yoksul haklar ödemeye devam etmektedir. “Öncelik kâr, gerisi teferruat” mantığının hüküm sürdüğü emperyalist-kapitalist dünyada, toplum sağlığı hiçe sayılmış ve milyonlarca insanın ölümüne göz yumulmuştur. Türkiye ise salgını en ağır şekilde geçiren ülkelerin başında yer almaktadır. Çünkü başından beri salgını yönetmekten çok “algıyı yönetmeyi” genel politika haline getiren gerici-faşist rejim, şeffaflıktan uzak, gerçekleri gizleyen, sermayenin çıkarlarını esas alan bir anlayışla hareket etmektedir.

Sömürü çarkları dönsün diye, göstermelik önlemlerle pandemi sürecini zamana yayan rejim, her gün yaklaşık iki yüz kişinin ölümüne umursamadan, halkı oyalamaya devam etmektedir. Bu kez de “yerli aşı” safsatalarıyla ve Çin’de gelecek 50 milyon doz aşının yakında “her derde deva olacağı” palavralarıyla sahnedeler.

Pandeminin kalıcı şekilde kontrol altına alınması için aşının ne kadar önemli olduğunu bilim insanları ilk günden beri söylüyor. Toplum sağlığından çok kâr hırsıyla yanıp tutuşan kapitalist şirketler ise aşı çalışmalarına hız vermiş durumda. Gelinek yerde aşı çalışmalarını sonlandıran bazı şirketler, pazardan büyük paylar almak için sıraya bulunuyor.

Aşı üzerinden Türkiye’de yaşanan gelişmeler ise, tablonun içler acısı olduğunu göstermektedir. Gerici-faşist rejimin pandemiyi henüz başında maske dağıtımını bile eline yüzüne bulaştırdığı düşünüldüğünde, aşı konusunda daha büyük sıkıntılar yaşanacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Zira, aşı henüz Türkiye’ye gelmeden aksamalar yaşanmaya başlamış, “ha bugün ha yarın gelecek” denen Çin aşısı saptanan günden daha sonra ve daha az sayıda getirilebilmiştir.

Sağlık Bakanı, Sinovac şirketi tarafından üretilen aşığı “aracısız getireceğiz” demesine rağmen daha ilk adımda bunun yalan olduğu açığa çıktı. CHP Milletvekili Murat Emir, söz konusu aşının bir ilaç firması aracılığıyla Türkiye’ye getirildiğini belirtti. Sağlık Bakanı ise ısrarını sürdürerek aşının Devlet Malzeme Ofisi aracılığı ile getirildiğini iddia ederek yalanın



Gerici-faşist rejimin pandemiyi henüz başında maske dağıtımını bile eline yüzüne bulaştırdığı düşünüldüğünde, aşı konusunda daha büyük sıkıntılar yaşanacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu yüzden, işçi ve emekçiler bir an önce yaşam hakkı için harekete geçmeli, ulaşılabilir ücretsiz aşı talebini yükseltmeli ve mücadeleyi büyütmelidir.

söylemeye devam etti. TRT muhabirinin Çin’de çekilen fotoğrafı paylaşmasıyla birlikte gerçekler su yüzüne çıkmış oldu. Çünkü aşı paketlerinin üzerinde “Keymen ilaç” ibaresi yer almaktaydı. Her şeyi paraya ve ranta çeviren rejim, aşıda da vurgun yapma peşinde olduğunu ve hırsları yüzünden toplumu ateşe attığını bir kez daha kanıtlamıştır.

Görüldüğü üzere halkı pandemiyle baş başa bırakan gerici-faşist rejim, pervasız tutumlarını aşıda da devam ettirmektedir. Pandemiyi kontrol altına alınabilmesi için Türk Tabipler Birliği ve bilim insanları sürecin başından beri döne döne 21 gün tam kapanma çağrısı yapmaktadır. Bu çağrılara kulak tıkayan rejimin aşı konusunda da nasıl bir politika izleyeceği bugünden bellidir. Pandemiye kontrol altına almak için kapanma ve aşılama olmazsa olmaz iki koşul olarak önümüzde dururken, hemen hemen tüm dünyada aşı rezervleri dolmuşken, göçmenlerle birlikte 90 milyona ulaşan Türkiye nüfusunun en az 180 milyon doz aşığı ihtiyacı varken, Çin’de alınan 50 milyon doz aşı kime ve neye yetecektir.

Bütün planlarını yerli aşı üretimine

bağlayan rejim, topluma hayal dağıtmak dışında bir şey sunmamaktadır. Nisan ayında üretimine başlanacağı iddia edilen yerli aşı için, yeterli donanımda teknolojinin olup olmadığına dair soru işaretleri hala gündemdeki yerini korumaktadır. Ayrıca, üretilecek olan aşının hemen kullanılabilmesinin söz konusu olmayacağı bilim insanları tarafından ifade edilmektedir.

AŞILANMAK, TOPLUMUN TÜM KESİMLERİNİN ULAŞABİLDİĞİ ÜCRETSİZ BİR HAKTIR

AKP-MHP rejimi, elinde bulunan yetersiz sayıdaki aşının ücretsiz olacağı ve ilk elden sağlık emekçilerine ve risk grubundaki kişilere yapılacağını söylese de kimse bu sözlere inanmamaktadır. Pandemiyi ilk gününden itibaren gerçeklerin üstünü örten, halkın hiçbir ihtiyacına yanıt üretmeyen rejimin aşıda da emekçileri kaderine terk edeceği kuvvetle muhtemeldir. Halihazırda temin edilen aşının, (tabii şimdiye kadar yaptırmamışlarsa) saray ve burjuva çevresine ancak yeteceği aşıkârdır.

Bilim insanları salgının kontrol altına alınabilmesi için ilk elden nüfusun en az yüzde 60’ının aşılmasını gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle daha fazla aşıya ihtiyaç olduğu bilinmektedir. Pandemiye işçi ve emekçileri ölümle terk eden ve açlıkla sınayan gerici-faşist rejim, bu kez de aşılardan işçi ve emekçileri mahrum bırakacak ve ücretli hale getirerek fahiş fiyatta satışını gerçekleştirecektir.

Etkinliği ve güvenilirliği konusunda gerekli aşamaları tamamlamış ve bilimsel kurumlar tarafından onaylanmış aşılardan sayısı toplumun ihtiyaç duyduğu oranda temin edilmeli, aşılama çalışmalarına bir an önce başlanmalıdır. Aşılar ülkenin en ücra köşesine kadar ücretsiz şekilde ulaştırılmalı, toplumun tüm kesimi yaygın bir şekilde aşılmalıdır. Fakat bu talepleri en ufak hak kırıntısına dahi tahammül edemeyen ve her fırsatta gasp eden gerici-faşist rejimden beklemek nafile bir çaba olacaktır. Bu yüzden, işçi ve emekçiler bir an önce yaşam hakkı için harekete geçmeli, ulaşılabilir ücretsiz aşı talebini yükseltmeli ve mücadeleyi büyütmelidir.

Pandemi sürecinde komplo teorileri

Toplumsal yaşamı çok yönlü etkileyen küresel pandemi döneminde, sınıfsal refleksleri ile hareket eden kapitalistlerin karşısına bir sınıf olarak çıkamayan işçi ve emekçiler ağır bedeller ödüyorlar. Sağlık, eğitim, beslenme, barınma, ulaşım, temiz çevre gibi temel hakların salgınla birlikte daha da yakıcı sorun alanlarına dönüşmüş olması bu sürecin bir yanısıdır. Diğer bir yanı ise geniş kitlelerin gerçekleri bilme veya anlama hakkından yoksun olmalarıdır.

Pandemiyle ilgili bilimsel verilerin çarpıtılmadan, şeffaf ve anlaşılır bir şekilde aktarılması, anlaşılır kılınması toplumlar için zorunlu bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç karşılanmadığında, eş dost meclislerinde yapılan sohbetlerde komplo teorileri, anti-bilimsel yorumlar ve bunlarla da bağlantılı olarak istenmeyen davranış örnekleri sergilenmesi kaçınılmaz olabilmektedir. Ancak konu, AKP-MHP faşist iktidarının “önlemlere uyulmuyor” diyerek toplumu suçlamasının gerekçesi kapsamında değil, bilinen bir gerçeği ifade etme gereksinimi bağlamında düşünülmelidir.

Sermaye devleti elindeki medya gücünü yalan haberler ve manipülatif açıklamalar yapmak için kullanıyor. Halen de gerçek vaka ve ölüm sayılarının güvenilir olmadığı ortadadır. İktidar için mesele salgını değil, toplum algısını yönetmek olduğundan, başka türlü söz zaten beklenemez. Bir nebze doğru bilgilerin verilmesi bile ancak toplumsal muhalefetin baskısıyla sağlanabilir. Dolayısıyla bilgi edinme ve anlama hakkının kullanımı açısından ilerici basın ve onurlu bilim insanları başlıca seçenek haline geliyor. Fakat kapitalizm işçi ve emekçilerin azımsanmayacak bir bölümünü tam da bilim kültüründen yoksun bırakmaktadır. İşçi ve emekçiler genelde zaten okuma ve yazma alışkanlığı edinmeyi alabildiğine zorlaştıran koşullarla çevriler. Dahası mevcut düzen onlara insanlığın bugüne kadarki birikimini, bunun asgari düzeydeki temel eğitimi ve eleştirel düşünme yetisini bilinçli olarak vermiyor. Elbette kapitalist düzenden, en azından geniş yığınlar için böylesi bir misyon beklenemez. Ara sıra sermaye sınıfının sözcülerinin de pervasızca dile getirdikleri gibi, burjuvazinin ihtiyacı, okumamış insanlardır. Bir kısmı işsiz kalsın, bir kısmı



emeğini ucuza satsın, bir de ‘güçlü lider’ imajına da aldanarak oy versin yeter. Bugünün kaba gerçekliği budur.

Son zamanlarda yaygınlaşan aşı karşıtlığının, komplo teorilerinin gerisinde de toplumlara dayatılan niteliksiz eğitim veya eğitimsizlik vardır. Eğitim hakkının gaspı, fırsat eşitsizliği, sınıfsal ayrımlar pandemi ile birlikte daha da derinleşmiştir. Üstüne bir de eğitim hakkına erişim konusunda kuşaklar arası farklılıklar söz konusudur. Türkiye’de geçmişte daha yoğun olmak üzere kız çocuklarının okutulmaması, yoksulluktan ya da okul olmamasından kaynaklı çocukların okula gönderilmemesi gibi sorunlar hep yaşanageldi. Bugün ise internet erişimi sınırlı daha çok öne çıkmaktadır. Sonuç olarak toplumda önemli bir kesim nitelikli, bilimsel eğitimsiz mahrum kalmıştır. Bu nedenle de televizyonda önünde uzman yazan her insan sorgulanmadan haklı bulunmakta, oy verilen partilerin açıklamaları yeterli görülmemekte veya internette yalan ve gerçek bilgi ayırt edilememektedir.

Aşı karşıtlığının nedenleri çeşitli kesimlerde farklı gerekçelendirmeler eşliğinde savunuluyor. Bu yüzden aşı karşıtlığına değil, komplo teorilerine bakmak daha isabetli olacaktır. “Virüs laboratuvar çıktı”, “Dünya nüfusu çok arttı, yoksulları ve yaşlıları öldürmek istiyorlar”, “Bill Gates planladı”, “Çin aşısı vurulunca gözümüz çekik olacak”, “Çin Türkiye’yi

bitirmek istiyor”, “Aşılarda çip var”, “Salgın diye bir şey yok, Türkiye’nin ekonomisini hedeflediler” gibi onlarca safsata dönüyor sanal alemde. Bu teorileri ciddi bir şekilde savunanlar var.

Komplo teorilerinin tartışılması bilimsel gerçeklerin tartışılmasından daha rahatlatıcıdır. Ne de olsa basitçe açıklanabilmekte, hemen alıcı bulabilmekte ve böylece savunanlar arasında bir aidiyetlik hissi oluşabilmektedir. Gerçekler ise rahatsız edicidir. Bu nedenle gerçeği kabullenmek daha zor olabilmektedir. Bilmeme hali ve belirsizlik korku yaratır. Endişe ve kaygı durumu sürdürülebilir olmadığı için basit teorilere inanmayı tercih etmek kolay gelir. Bu psikolojik arka plana bilimin bir kültür haline gelmemiş olması olgusu da eklenince iş çığırından çıkabiliyor. Oysa bilimin kültür haline gelmiş olması halinde, temel bilgiler eşliğinde, yapılan sohbetlerde birlikte akıl yürütülebilmesi mümkün olabilecektir.

Örneğin İngiltere’de virüsün mutasyona uğradığı haberi yapılıyor. Bu varyant tehlikeli olarak sınıflandırılıyor, 20 yaş altında hızla yayıldığı belirtiliyor. Bu bilgi bu hali ile medyada yer bulup da Sağlık Bakanlığı doğru düzgün açıklama yapmayınca, haber ister istemez halk içinde bir endişeye sebep olabiliyor. Oysa virüslerin doğaları gereği mutasyona uğradıkları, yayılma durdurulmadığı sürece de daha tehlikeli, daha ölümcül mutasyonların da çıkabileceği, temel dü-

zeyde bir bilgidir. Bunu bilmek, öyle ya da böyle oluşan endişenin yanı sıra salgın yönetimine yönelik izlenecek yolları tartışmayı da doğurur. Hastalık yayılımını önlemek için tam kapanma, gerçek karantina önlemleri, bu süreçte temel ihtiyaçların karşılanması gibi talepleri savunmayı, mücadele etmeyi gerektirdiğini gösterir. Geniş yığınlarda böyle bir kültür oturmuş olsa idi salgın bugünkü gibi ilerlemez, bu kadar insan ölmez ve devamında yaşanan acılar olmazdı. İşte kapitalistlerin titizlikle izledikleri politikalar sonucu geniş işçi ve emekçilerin mahrum bırakıldığı insani hak olan bilme ve anlama hakkının önemi burada bir kez daha karışımıza çıkmaktadır.

Komplo teorilerini benimsemenin bir diğer zarar verici yanı ise tüm bu yaşananların arkasındaki emperyalist kapitalist düzen gerçekliğini gölgeliyor oluşudur. Bu sistemde biyolojik, kimyasal, nükleer gibi her türlü silah üretiliyor ve kullanılıyor. Emperyalistlerin suçları saymakla bitmez elbette, insanlığa ödetilen bedellerin faturası çok kabarık. İşte bu düzenin akılcılığı, artık aşılmasının gerektiği konusunda taraf olmanın vakti gelmiş iken, rahatlatıcı etkisi ile komplo teorileri meseleyi bulandırmaktadır. Böylece egemenlerin de algı yönetimine destek sağlamaktadırlar.

Bu sene salgının politik arka planının çokça tartışılacağı açıktır. ABD, Çin, Rusya veya AB emperyalistleri kitlelerin gündemlerini bu konular üzerinden belirleyip, kendi iç ve dış siyaset malzemeleri haline getireceklerdir. Ancak işçi ve emekçilerin izlemesi gereken yol bilimin ışığında ilerlemek ve elbette kendi sınıfsal çıkarları gereği davranarak örgütlenmektir. Yoksun bırakıldığımız haklarımız ve geleceğimiz için iktidar bilinci ile bir araya gelebilmeli, bilimi de insanlığın çıkarlarına göre kullanabileceğimiz sosyalist düzeni kurmalıyız. Isaac Asimov’un da dediği gibi, “Tam anlamıyla söylemek gerekirse bilim bir isim değil fiildir, bir şey değil yöntemdir, varılan sonuçlar dizisi değil evrene bir bakış biçimidir.” Gerek sosyalizmin bilimselliğini gerekse de bugün yaşanan akıldışı olayları kavrayabilmek için bilimi anlamak ve kültür haline getirmek temel bir sorumluluktur.

“Acı reçete” yılını mücadeleye yılına çevirelim!

Sermaye devleti 2021 yılını emekçiler için yeni zamlarla açtı. Pandeminin derinleştirdiği ekonomik kriz ile yeni yıla giren AKP-MHP iktidarı, faturayı işçi ve emekçilere yıkma politikasını çok daha ağır bir şekilde sürdüreceğinin ilk sinyallerini verdi.

1 Ocak sabahında yeni zam tarifeleri bir bir yayınlanmaya başladı; doğalgaza yüzde 1, elektriğe yüzde 6, köprü geçiş ücretlerine ise yüzde 26 zam geldi. Bunların yanı sıra ehliyet harçlarından tutun da çeşitli vergi kalemlerine kadar zam gelmeyen bir şey kalmadı. Asgari ücrete gelen kırıntı zam, daha ilk maaşlar alınmadan kepçeyle geri alındı. Nitekim TÜİK, enflasyonun aralık ayında yüzde 1,25 artarak yıllık bazda yüzde 14,6 olduğunu söylerken, Enflasyon Araştırma Grubu 2020 yılı enflasyonunun %36,72 olduğunu açıkladı.

AKP-MHP ittifakının dümen koltuğunda oturduğu sermaye devleti uzun bir süredir ekonomik, sosyal ve siyasal kriz batağından çıkamıyor. Sürekli olarak birbirini besleyen ve yeniden üreten bu kriz dinamiklerini ortadan kaldırmak ise iktidardaki dinci-milliyetçi blok için mümkün gözüküyor.

Bu nedenle de parçası oldukları ser-



maye sınıfını krizden etkilerinden korumak uğruna emekçileri derin bir yoksulluğun içine itiyorlar.

2021’i “ekonomi ve demokrasi reformları yılı” ilan eden Tayyip Erdoğan bu “reform”ların hangi sınıf için gerçekleştirileceğini de belli etmişti. Ekonomi ve Adalet Bakanları TOBB’undan TÜSİAD ve MÜSİAD’ına burjuvazinin tüm kesimlerini tek tek ziyaret ederken, Erdoğan da emekçilere “gerçek mümin yoklukta sabredendir” diyor, acı reçeteden dem vuruyordu.

Görünen o ki, 2021 yılını da kapitalistler için şahlanış, emekçiler için acı

reçete yılı yapmaya hazırlanıyorlar. Bir yandan ilerici-devrimci örgütlere dönük cadı avını sürdürürken, muhalif basın cezalarla, ekran karatmalarıyla, kapatmalarla susturmaya çalışırken diğer yandan hazırladıkları genelge ile derneklerden sendikalara kadar tüm demokratik kitle örgütlerini denetimleri altına almak istiyorlar. Muhalif sesleri susturarak düzledikleri zemin üzerinde de sosyal yıkım programlarını hayata geçirmek niyetindedir.

AKP-MHP iktidarının attığı tüm bu adımlar 2021’in işçi ve emekçilerin yaşam şartlarının daha da ağırlaştığı, zam-

lar ve vergi yükü altında ezildiği, işsizler ordusunun her geçen gün kalabalıklaştığı ve buna karşı çıkacak her sesin de boğulmak istendiği bir olacağını gösteriyor.

Buna karşı acı reçete yılını kavga yılına çevirmek, haklarına ve geleceğine sahip çıkan her emekçi için bir sorumluluktur.

Emekçilere dönük bu kapsamlı ve örgütlü saldırıyı bertaraf etmenin yolu ise birleşik ve örgütlü mücadeleyi yükseltmekten geçiyor. Fabrika fabrika, işyeri işyeri birleşmek, direnen işçilerin açtığı yoldan omuz omuza yürümek kazanmanın anahtarını olacaktır.

Dünyayı etkisi altına alan ve 7 Ocak itibarıyla yaklaşık 1 milyon 900 bin insanın ölümüne sebep olan koronavirüs salgını boyunca yaşananlar kapitalizme çarpıcı bir ayna tuttu. Pandemi süreci, kapitalist sağlık anlayışının toplumu korumak konusunda ne derece yetersiz olduğunu da gösterdi.

SALGIN ZENGINLERE YARADI

Pandemi öncesinden devralınan ekonomik kriz salgın ile birleşince sınıfsal uçurum daha da derinleşti. Zenginler servetlerini katlarken, işçiler ve emekçiler daha fazla açlığa, yoksulluğa, sefaletle mahkûm edildiler. “Bloomberg Milyarderler Endeksi”ne göre dünyanın en zengin 500 kişisi Covid-19 salgınıyla geçen 2020 yılında servetlerine 1,8 trilyon dolar kattı ve toplam servetleri 7,6 trilyon dolara ulaştı. Böylelikle 2020, 8 yıldır tutulan endeks tarihinde 500 milyarder servetlerini en hızlı artırdığı yıl olarak kayıtlara geçti.

Pandemide uçurum derinleşti

Bloomberg Milyarderler Endeksi’nde yer alan listenin ilk sıralarını ABD’li zenginler paylaşıyor. Amazon’un patronu Jeff Bezos, Elon Musk, Microsoft’un kurucusu Bill Gates, Facebook’un kurucusu Mark Zuckerberg’in yer aldığı ilk beş kişi 100 milyar dolardan fazla servete sahip.

Salgın döneminde Amerikalı milyarderlerin, mal varlıklarını yüzde 50’ye yakın oranda arttırdıkları ifade ediliyor. En zengin 50 ABD’linin toplam serveti, tam 165 milyar ABD’linin toplam servetine denk. Yani sadece 50 ABD’li, ABD’nin yüzde 50’sinin toplam servetine sahip. ABD’lilerin en zengin yüzde 1’inin toplam mal varlığı 34 trilyon dolardan fazla. En yoksul yüzde 50’nin toplam mal varlığı ise sadece 2 trilyon dolar. Yani en zengin yüzde 1’in serveti, en yoksul yüzde 50’nin servetinin tam 17 katı.

Pandemi fırsatı dönüştüren ve vurgunlarla servetlerini katlayan sermaye kesimleri içinde ilaç tekelleri özellikle öne çıkıyor. Sadece aşının bulunduğu daire söylentiler bile aşı şirketlerinin borsa hisse senetlerinin değerlenmesine neden oldu. Sahip olduğu aşı şirketi ile servetini 2020 yılında 7 milyar dolar artıran Zhong Shanshan “Asya’nın en zengin insanı” unvanını aldı.

Türkiye’de tekelleri sermayenin önde gelen üyelerinden biri olan Koç Holding de fabrikalarında sömürüye ara vermeden servetini büyüyenler arasında. AKP-MHP iktidarı sermayeyi koruyan politikalarını hayata geçirirken, işçi ve emekçiler kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin ve işsizlikle karşı karşıya bırakıldı. Alınan önlemlerin hafta sonu uygulanması, çalışanların yasaklardan muaf tutulması da yine işçileri salgının orta-

yerine atan uygulamalardan bazıları. Pandemiden önce var olan ekonomik krizin yükünü sırtlayan işçilerin sırtına bir de salgının yükü bindi. Fabrikalar ve emekçi semtleri salgının merkezleri haline geldi.

Bu rakamlar ve olgular gösteriyor ki salgın zenginlere, hatta daha çok da ‘en zenginlere’ yaradı. Virüsün “zengin fakir ayırmadan herkese eşit yayıldığı” söyleminin safsata olduğu da kısa sürede anlaşılır hale geldi. Yapılan araştırmalar ABD’de koronavirüs nedeniyle ölümlerin siyahlarda ve hispaniklerde daha çok görüldüğünü, zengin ve yoksul çocuklar arasında eğitime ulaşmada uçurum olduğunu gösteriyor. Tüm bu gerçeklerin sınıf ve emekçi kitleler arasında öfkeyi bilettiğine, mücadele isteğini büyüttüğüne ise salgın kısıtlamalarına ve yasaklara rağmen çok sayıda ülkede eylem alanlarını boş bırakmayan kitleler işaret ediyor.

Koronayı fırsata çevirme hayalinin yeni adımı asgari ücret

Fikri Tomurcuk

2021 yılında uygulanacak asgari ücret, her yıl tekrarlı olarak kabak tadı veren tiyatroya benzer şekilde belirlendi. 2021 yılında asgari ücret 2825 TL olarak saptandı. Bırakın yoksulluk sınırını, açlık sınırının bile altında olan bu asgari ücret düzeyi, yüksek işsizlik ve pandemi koşullarıyla birlikte sömürünün katmerlenmesinden, yoksulluk ve sefaletin iyice derinleşmesinden başka bir şeye hizmet etmeyecek.

Türk-İş'in en son aralık ayı verileriyle 4 kişilik bir aile için hesapladığı açlık sınırı 2 bin 590 TL, yoksulluk sınırı ise 8 bin 437 TL. Bekar bir emekçinin tek başına yaşama maliyeti ise asgari 3 bin 147 TL olarak hesaplandı.

Emekçiler yeni asgari ücreti alıp harcamaya başlayacakları şubat ayında muhtemeldir ki açlık sınırı, asgari ücret düzeyini yakalamış olacak. Yani emekçiler 2021'de fiilen açlık sınırının bile altında bir asgari ücrete mahkum edilmiş durumda.

Türkiye'de iktidarların en nobran alışkanlıklarından birisi yaptıkları, yapacakları şeye tam tersi bir isim takmalarıdır. "Barış hareketi" dediklerinin savaş, "hayata dönüş" dediklerinin katliam, "huzur operasyonu" dediklerinin devlet terörü, "hukuk reformu" dediklerinin yargıya cendere, "demokrasi atılımı" dediklerinin özgürlüklerin iyice kısıtlanması, "ekonomide dengelenme" dediklerinin istikrarsızlık, "büyüme" dediklerinin yoksullaşma, "yatırım" dediklerinin yolsuzluk, çalma-çırpma olduğunu çok iyi biliyoruz.

İşte asgari ücret de böyle bir şey. Dünyada asgari ücret, ancak nitelik açısından en alt düzeydeki işler için ödenebilecek minimum ücret düzeyi olarak anlaşılır. Asgari ücret alanların, çalışanların ancak küçük bir bölümünü oluşturacağı kabul edilir. Asgari ücret belirlenmesinin amacı da ücretlerin asgari insani yaşam imkanını verecek bir sınırın altına inmesini engellemek olarak görülür. Uluslararası alanda emek hareketlerinin baskısıyla ortaya çıkan bu uygulamanın asıl işlevi böyle.

Türkiye'de ise asgari ücret, insani yaşama yeterli bir düzeyi ifade etmediği gibi ücretler için bir alt sınır anlamına da gelmiyor, emekçilerin sadece küçük bir bölümünün aldığı ücret anlamına da gel-



miyor, fiyiyatta tam tersini ifade ediyor.

ASGARI ÜCRET İNSANCA DEĞİL

Birincisi asgari ücret insanca yaşama-ya yeterli bir ücret düzeyini ifade etmiyor. 2021 örneğinde gördüğümüz durum tüm yıllar için geçerli. Asgari ücret, çoğu zaman açlık sınırının bile altında kalıyor. Çünkü asgari ücret tespitleri, her emekçi sanki tek başına yaşıyormuş mantığıyla yapılıyor.

Türkiye'de nüfusun ancak üçte biri çalışıyor. 2019 sonu itibarıyla nüfus 83 milyon, Suriyeli, Asyalı ve Afrikalı göçmenleri de hesaba katarsak gerçek nüfus 88 milyona yaklaşıyor. Buna karşın istihdamdakilerin sayısı 27.7 milyon kişi. Yani çalışan her bir kişi, ortalama üç kişiye bakıyor.

Hanelerin çoğunluğunun da 4 kişiden oluştuğu dikkate alındığında, insanca yaşam koşullarını gözetilen bir asgari ücret hesabında esas alınacak açlık ve yoksulluk sınırının 4 kişilik aileye göre yapılması gerekiyor. Bu olmayınca da tespit edilen asgari ücret her zaman açlık sınırında kalmaya mahkum oluyor.

TÜİK'in enflasyon hesabı, tam burada emekçilerin aleyhine devreye giriyor. Bir sonraki yılın asgari ücreti belirlenirken, esas alınan noktalardan birisi mevcut yılın enflasyonu. TÜİK'in özellikle son yıllarda hiçbir güvenilirliği kalmayan rakamları enflasyonu bariz bir şekilde olduğundan çok düşük gösteriyor. Asgari ücret artışı da bu sakat hesaba dayandırılınca,

asgari ücret daha baştan reel olarak kayba uğramış oluyor.

Burada emekçilerin aleyhine çalışan bir diğer nokta da, asgari ücret tespitinde dikkate alınan enflasyon oranının genel enflasyon oranı olması. Bu hesapta zengin de, asgari ücret ve altında bir gelirle geçinmeye çalışan yoksul da aynı muameleyi görüyor. Oysa zenginin tüketim kalemlerinin dağılımı ile yoksulunki birbirinden çok farklı. Zenginin tüketiminde otomobil, dayanıklı tüketim maddeleri, lokanta, otel, eğlence, gezi harcamalarının ağırlığı daha yüksek iken yoksulun tüketiminde mutfak, kira, elektrik, doğalgaz gibi hayati kalemler daha büyük ağırlık taşıyor.

Bu nedenle yoksulların, emekçilerin enflasyonu genellikle üst gelir gruplarının enflasyonundan daha yüksek oluyor. Bu durumda emekçileri ve en yoksul kesimleri etkileyen asgari ücret ortalama enflasyona göre belirlenince, emekçiler iki kez zarara uğramış oluyor.

ASGARI ÜCRET, ALT SINIR DEĞİL

Asgari ücret uygulaması, olması gereken aksine ücretlerin daha aşağı inmesini önleyen bir sınır rolü oynamıyor.

Emekçilerin neredeyse üçte biri, sigortasız, güvencesiz kayıt dışı çalıştırılıyor. Kayıt dışı çalışmak zorunda kalan emekçilerin ezici çoğunluğu asgari ücretin çok altında ücret alabiliyorlar.

Ayrıca sigortalı çalışmasına karşın bankaya yatan ücretinin bir bölümünü

patrona geri iade etmeye zorlanan ve böylece gerçek ücreti asgari ücretin altına düşen çok sayıda işçi de var.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) TÜİK'in 2018 yılı verilerine dayanarak yaptığı hesaba göre, özel sektörde çalışan emekçilerin yüzde 22'si asgari ücretin altında ücret alıyor. Bu oran kadınlarda yüzde 25.2'ye çıkıyor.

Bu gerçek sadece DİSK'in hesaplarında ortaya çıkmıyor. Merkez Bankası'nın asgari ücretin enflasyona etkisi konusunda uzmanlarına yaptırdığı çeşitli araştırmalarda da bu gerçek teslim ediliyor. Merkez Bankası uzmanlarının geçmiş yıllarda yaptığı araştırmalar, tam zamanlı çalışanların yüzde 26'sının asgari ücretin altında ücret aldığını ortaya koyuyor.

ASGARI ÜCRET, İSTİSNAİ DEĞİL TEMEL ÜCRET

Asgari ücret uygulamasını yoksulluk üreten bir sistem haline getiren üçüncü faktör, emekçilerin küçük bir azınlığına dair istisnai bir uygulama olması gereken asgari ücretin Türkiye'de temel ücret haline gelmiş olması. Ücretlerin ezici çoğunluğu asgari ücret etrafında yoğunlaşıyor.

DİSK'in araştırmasına göre, emekçilerin yüzde 49.5'i asgari ücret dolayında veya altında ücret alıyor. Özel sektörde bu oran yüzde 62'yi buluyor. Özel sektörde çalışan kadın emekçilerin ise yüzde 76'sı asgari ücret dolayında veya altında ücret alabiliyor.

Merkez Bankası'nın araştırmalarında da aynı durum itiraf ediliyor. Merkez Bankası uzmanlarının 2017 yılına ilişkin bir araştırması da, emekçilerin yüzde 54'ünün asgari ücretin altında veya asgari ücret dolayında ücret alabildiğini teslim ediyor.

Yine Merkez Bankası tarafından 2015 yılında yayınlanan ve 2011-2013 yıllarının ortalamasına yansıtan araştırmanın sonuçlarına göre, asgari ücret dolayında ve altında ücret alan emekçilerin oranı tarımda yüzde 72'yi, gıda imalatında yüzde 51.5'i, giyim imalatında yüzde 50.1'i, tekstilde yüzde 46.7'yi, mobilya imalatında yüzde 43.2'yi, inşaatta yüzde 41.3'ü buluyor.

Hizmet sektörlerinde bu oran daha da yüksekler çıkıyor. Asgari ücretin altında veya dolayında ücret alan emekçilerin oranı yiyecek-içecek hizmetlerinde yüzde 62.1, oto ticaretinde yüzde 54.1, perakende ticarete yüzde 56.2 düzeyine trmanıyor.

SÖMÜRÜ DÜZEYİNİ TAYİN EDİCİ ÜCRET

Asgari ücret bu haliyle ücretli çalışan tüm emekçilerin ücret düzeylerini etkileyen temel bir referans noktası rolü oynuyor.

Ücretlerin yarısı asgari ücret dolayında veya altında yığılınca, asgari ücretteki değişiklikler ücretlerin en az yarısını doğrudan etkiliyor. Asgari ücretteki değişiklikler bu gruptaki ücretleri bire bir etkiliyor.

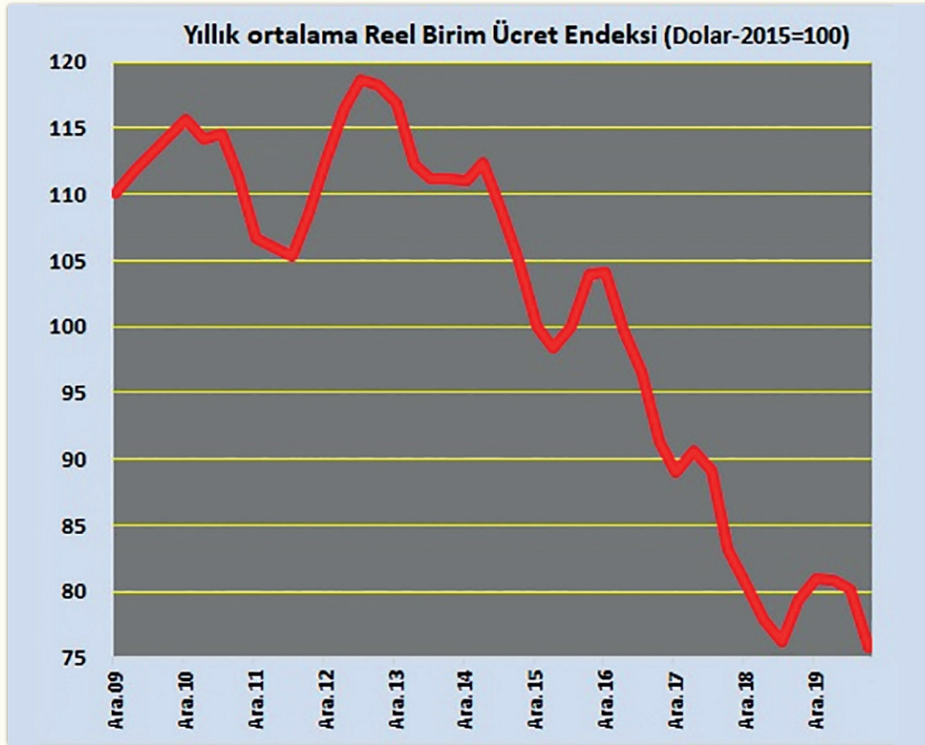
Bu grubun üstünde yer alan ücretler de asgari ücretteki değişikliklerden genellikle daha düşük oranlarla etkileniyor. Buna bağlı olarak asgari ücretteki yüzde 10'luk artışın ortalama ücretlerde yüzde 2.2-3.5 arasında bir artış yarattığı hesaplanıyor.

Denge böyle kurulduğu için bu süreç her yıl biraz daha etkili hale geliyor. Ücretlerin asgari ücret etrafında yoğunlaşması her yıl biraz daha artarak ilerliyor.

Bu sürecin bir sonucu olarak asgari ücret ile ortalama ücret arasındaki fark giderek daralıyor. Merkez Bankası'nın araştırmalarında yer alan tespite göre, 2013 yılında asgari ücretin ortanca ücrette (tüm ücretler sıralandığında en ortada kalan ücretin düzeyi) oranı yüzde 80 idi. Bu konuda OECD ortalaması sadece yüzde 49 düzeyinde. Bu durum, OECD'de ortalama ücretin asgari ücretten çok daha yüksek olduğunu, Türkiye'de ise ücretlerin asgari ücret dolayında yoğunlaştığını ortaya koyuyor.

DİSK'in araştırması da, asgari ücretin ortalama ücrete oranını 2019 yılı için yüzde 71 olarak hesaplayarak aynı sonucu ifade ediyor.

Bu çerçevede asgari ücret, tüm



emekçilerin ücret düzeyleri üzerinde belirleyici bir etkiye sahip.

Bu yüzden de emekçi sınıfların sömürü düzeyini merkezi olarak yönlendiren bir rolü de var. Asgari ücret, emek sömürsünü artırmanın başta gelen manivelası haline geliyor.

SÖMÜRÜ ARTIŞININ RESMİ

Bu gidiş, devletin resmi verilerine de gizlenemeyecek şekilde yansıyor. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın hesapladığı endekslere göre, sanayide çalışılan saat başına reel ücretler, bu yılın üçüncü çeyreğinde 2019'a göre yüzde 9.54 gibi sert bir düşüş gösterdi. Dolar olarak reel ücretlerdeki düşüş yüzde 20.44'ü, Euro olarak ise yüzde 24.27'yi buluyor.

Oysa aynı dönemde sanayi sektöründeki büyüme yüzde 8.01, imalat sanayiindeki büyüme yüzde 9.34, genel ekonomik büyüme ise yüzde 6.70 oldu.

Yani emekçiler daha yoğun çalışarak yüksek büyüme ve yüksek karlar yaratırken, ücretleri reel olarak hızlı bir düşüş gösterdi.

Üstelik bu durum bu yılın üçüncü çeyreğine özgü bir durum da değil. Uzun vadeli eğilimler de emekçilerin reel ücret artışı yerinde sayarken, sanayi üretimi ve milli gelirin çok daha yüksek büyüme oranlarına ulaştığını gösteriyor.

2009 yılına göre 11 yıllık sanayi büyümesi yıllık ortalamalarla yüzde 83.8'i, milli gelir büyümesi yüzde 76.75'i buldu. Buna karşın sanayide saatlik ücretlerin yıllık ortalaması, 11 yılda enflasyondan arındırılmış olarak sadece yüzde 3.71 gibi çok küçük bir artış gösterdi. Yani ekonomi böyle büyürken ücretler reel olarak yerinde saydı ve sömürü oranı giderek arttı.

KORONA FIRSATÇILIĞIYLA YERLİ VE YABANCI SERMAYEYE DAVET

Saat başına reel ücret endeksi Dolar ve Euro olarak hesaplandığında, resmin ikinci yüzü de ortaya çıkıyor. Yıllık ortalama reel ücretler, 11 yılda Euro olarak yüzde 14.27, dolar olarak yüzde 31.06 oranında düştü. Yani Türkiye'de işgücü uluslararası düzeyde 11 yılda aşırı ölçüde ucuzladı.

İşte resmin bu yüzü, son günlerde kapitalist patronların ve Erdoğan iktidarının iştahını kabartıyor. Covid-19 salgınının uluslararası tedarik zincirlerinin yapısında değişiklikler yaratacağı ve uluslararası devlerin Çin'deki üretim merkezlerini dünyanın farklı yerlerine dağıtacağı tahmin ediliyor. Erdoğan yönetimi ve kapitalistler, bu salgından kendilerine böyle bir fırsat yaratmayı arzuluyorlar.

Erdoğan da, bakanları da, şakşakçısı sermaye örgütleri de sık sık yaptıkları konuşmalarda, Türkiye'de işgücünün nasıl ucuzladığının tamamlarını çalarak uluslararası sermayeye davetiyeler çıkartıyorlar. Yapacakları düzenlemelerle işgücünü ucuz tutmaya devam edeceklerinin taahhütlerini veriyorlar.

Asgari ücret tartışmalarında emek cephesinin taleplerine kulak tıkanmış olmasının bir nedeni de bu.

ASGARİ ÜCRET TARİHİNDE FARKLI HİKAYELER DE VAR

Asgari ücrete hakim olan sistemin kendi kendini besleyerek nasıl emek karşıtı bir süreçte ilerlediğini çeşitli yönleriyle tartıştık. Ama süreç sadece bu hikayeden ibaret değil.

Asgari ücretin hatırı sayılır düzeyde yükseldiği ve geçmiş yılların kayıplarının bir ölçüde telafi edildiği dönemler de oldu. Bir örnek vermek gerekirse 1999

yılı sayılabilir.

O yıllarda yüksek enflasyon nedeniyle asgari ücret yılda birkaç kez yeniden belirleniyordu. 1999'da da üç değişiklik yapıldı. Sonuç olarak 12 aylık ortalamalara göre asgari ücrette bir önceki yıla göre yıllık ortalama artış yüzde 131'i buldu. Aynı yıl 12 aylık ortalamalara göre yıllık enflasyon yüzde 65 olmuştu. Sonuç olarak asgari ücrette yüzde 40'ı bulan bir reel artış gerçekleşti.

Dönemin gelişmelerine bakıldığında, emek cephesinde sendika konfederasyonlarının ortak hareketleri ve tüm konfederasyonların ortak desteğiyle gerçekleşen grevler dikkat çekiyor. Başta Refah-Yol olmak üzere dönemin hükümetlerine tepkilerin yükselmesi ve iktidardaki çatlaklar da emek cephesinin işini kolaylaştırdı.

1998'de özel sektörde greve çıkan işçi sayısı bir yıl öncesine göre ikiye katlanarak 7 bin 371'e, grevde geçen gün sayısı da yaklaşık ikiye katlanarak 222 bin günün aşığı.

1997 sonunda sendikalar "Sendikal Haklar Kampanyası" başlattı ve 7-16 Aralık günleri arasında İstanbul-Ankara arasında "İşimiz, Ekmeğimiz, Geleceğimiz için Sendikal Haklar Yürüyüşü" yapıldı. Yol boyunca işyerlerine, fabrikalara uğrayan, kent girişlerinde ve çıkışlarında büyük kitlelerce karşılanıp uğurlanan yürüyüşçüler, ülke gündemini belirledi. 16 Aralık'ta Ankara'ya ulaşan yürüyüş, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı önündeki mitingle son buldu.

1998 yılı içinde DİSK'in başlattığı bir girişimle Türk-İş ve Hak-İş arasında işten atmalar, toplu sözleşmelerdeki tıkanıklıklar başta olmak üzere öne çıkan sorunlara karşı ortak hareket etmek için Emek Platformu oluşturma çalışmaları gündemde oldu.

Ocak 1999'da DİSK'in tekstil sektöründeki grevini diğer konfederasyonlar da destekledi ve grev kararı alınması üzerinden bir gün geçmeden anlaşma sağlanarak toplu sözleşme imzalandı. 1999'da İzmit SEKA başta olmak üzere 8 işyerinin özelleştirmesine karşı SEKA işçilerin grevi, diğer sendikaların maddi ve moral desteğiyle öne çıktı.

1999'da emeklilik yaşını yükselten yasa tasarısına karşı da Türk-İş, DİSK, KESK, Türkiye Kamu-Sen, Memur-Sen ortak eylem kararı aldı. Çeşitli illerde yapılan bir dizi eylem içinde 24 Temmuz 1999'da Ankara'da yapılan "Mezarda Emekliliğe Hayır" mitingi, yaklaşık 500 bin kişilik katılımla o dönemde gerçekleşen en kitlesel miting oldu.

Bu örnekler, kapitalist patronların ve Erdoğan iktidarının emekçileri sürekli sefaletle mahkum eden bu sürecin nasıl kırılacağına yolunu da gösteriyor.

Emeğin mücadelesinin yükseleceği bir yıl için...

Direnişçiler buluştu

Ankara İşçi Meclisi "2021'in emeğin mücadelesinin yükseleceği bir yıl olması" şiarıyla etkinlik gerçekleştirdi.

Madencilerin direnişinden Bağımsız Maden-İş Örgütlenme Uzmanı Başaran Aksu'nun, ihraçlara karşı direnişten kamu emekçisi Mahmut Konuk ve TOMİS üyesi Sinbo direnişçisi Dilbent Türker'in konuşmacı olduğu etkinlikte, ülkede devam eden direnişlerden işçiler söz aldı. Birleşik Metal-İş üyeleri Ekmekçiöğulları, Baldur, Systemair HSK işçileri, PTT, Cargill, Migros ve Bimeks işçilerinin de katıldığı etkinlikte, direnişlerin yanı sıra işçi sınıfının karşı karşıya olduğu sorunlar ve çözüm yolları ele alındı.

"2021 MÜCADELENİN GELİŞECEĞİ BİR YIL OLACAK"

İlk olarak söz alan Bağımsız Maden-İş temsilcisi Başaran Aksu, madencilerin direnişindeki son sürece dair bilgi verdi. Soma madencilerinin verdiği sürenin 15 Ocak'ta dolacağına ve sürecin olumlu seyrettiğini belirtti. Ermenek'teki direnişte bir yıllık süreci aktaran Aksu, sermaye devletinin direnişi kırmak adına her yolu denediğini fakat bunda başarılı olamayacağını ifade etti.

Devamında sınıf hareketinin tablosunu ortaya koyan Aksu, "İşçi hareketinde yeni bir zemin yaratmak için Metal fırtına ve ön sürecinden başlayan yeni bir süreç var. 2021'i eylemlerin ve mücadelenin gelişeceği bir yıl olarak değerlendiriyorum" diyerek direnişler arasındaki etkileşime dikkat çekti.

"İşçiler önce kendi kurumlarına sahip çıkmalı, kendi sendikalarını yönetmelidir. Kendi kurumlarını yönetemeyen, ülkeyi de yönetemez." diyen Aksu, AKP/sermaye iktidarının işçileri aşağılayarak ezdiğine, sömürdüğüne ve onları açlığa mahkum ettiğine değindi. "Daha bunlar ön adımlar, uzun kavgalar vereceğiz" diyen Aksu, bu dönemin önümüzdeki döneme hazırlık süreci olduğuna işaret etti.

"İŞYERLERİMİZDE, SENDİKALARIMIZDA ÖRGÜTLENMELİYİZ"

Ardından söz alan kamu direnişçisi Mahmut Konuk, işçilerin haklarını korumasının, kazanmasının tek yolunun fiili-meşru mücadele olduğunun altını çizerek söze başladı ve kapitalizmin derinleşen krizinin başka olanak sunmadığını

anlattı.

Türkiye kapitalizminin dümenindeki saray rejiminin; dört bir yanda yürüttüğü yağma ve ilhak savaşlarıyla, yandaşlarını ve kendi bekasını koruyan soygun düzeniyle, baskı ve devlet terörü eşliğinde sürdürdüğü ağır sömürü koşullarıyla 1914 öncesi Rusya'ya benzediğini belirten Konuk, bu karanlık tablodan çıkışın örgütlenmek ve mücadele etmek olduğunu vurguladı. KESK'in sokakta, mücadele süreciyle kurulduğunun altını çizen Konuk, sendikal bürokrasinin bu mücadele alanını çürüttüğünü belirtti. Konuk, işçi emekçilerin öncelikle kendi örgütlerinde sendikalarda, işyerlerinde örgütlenmesi gerektiğini belirtti.

"İŞÇİLER 'ARTIK YETER' DİYOR"

TOMİS üyesi Sinbo direnişçisi Dilbent Türker, 2020 yılı başından itibaren işçilerin haklarını gasp etmeye dönük saldırı politikalarının gündeme geldiğine değinerek konuşmasına başladı. Devamında pandemiyle birlikte sermaye devletinin hak gaspları için fırsatı kaçırmadığını söyleyen Türker, ücretsiz izin ve kısa çalışma ödeneği yasaasının devreye sokulmasıyla hak gasplarının arttığından bahsetti. "Önlem" adı altında üretim alanlarında salgının yayıldığını söyleyen Türker, "Sinbo'da tek katlı bir tane maske verip önlem aldıklarını iddia ettiler" diyerek daha kısa sürede daha fazla iş çıkarmaya zorlandıklarının altını çizdi. Bu gibi ağır sömürü koşullarının tüm işyerlerinde, fabrikalarda yaşandığına dikkat çekti. "Şunu gördüm 2020'de" diye söze devam eden Türker, pek çok örnekle işçilerin "artık bu böyle gitmez" diyerek direnişe geçtiğini vurguladı.

"BİRLEŞE BİRLEŞE KAZANACAĞIZ"

"İşçilere hiçbir çıkar yolu olmadığı" düşüncesinin dayatıldığını ifade eden Türker, bunun sınıfa ihanet eden sendika bürokratlarından kaynaklandığına değindi ve "Biz mücadelemizle çözüm ve çıkış yolunu gösterdik" vurgusu yaptı. Ayrıca ortaya koydukları fiili-meşru direnişle kadın işçilerin neler yapabileceğini de gösterdiklerini ortaya koydu. İşçi sınıfını hedef alan saldırıları boşa düşürmek için direnişe geçtiklerini ifade eden Türker, Sinbo'da başardıklarını ve mücadelelerinin devam edeceğini belirtti. Türker, "Birleşe birleşe kazanacağız, başka yol yok" diyerek sözlerini tamamladı.



"ÇORUM'DA İŞÇİLER SENDİKALAŞMAYI KONUŞUYOR"

Etkinlik, Çorum'dan Ekmekçiöğulları direnişçisi Abdullah Birin'in konuşmasıyla devam etti. Sendikada örgütlenediklerini ve bu anayasal haklarını yerine getirdikleri için 90 kişilik bir kıyımla karşılaştıklarını belirten Ekmekçiöğulları işçisi, yasal hakları için bile direnmek zorunda olduklarının altını çizdi. "Yasalara uymaya çalışarak yaşadık ama bizim lehimize gözüken yasalar bize karşı" diyen işçi, 2021 yılında tüm işçilerin hakları için harekete geçmesi dileğini ifade etti. "İşçi her şeyini kaybetse bile onurunu kazanmış oluyor" vurgusu yapan işçi, "2021 yılının direnişlerin arttığı ve insanların haklarını aradığı bir yıl olacağı" dileğinde bulundu. Çorum'da örgütsüz işçilerin "Biz de sendikalı olmalıyız" dediğini duyduklarını belirten Birin, bunun en önemli kazanım olduğunun altını çizerek sözlerini noktaladı.

"BALDUR GREVİ BÜTÜN İŞÇİ SINIFININ GREVİ"

Baldur grevcisi Levent Kılıç, fabrikadaki sendikalaşma sürecinin 5 yıl öncesine dayandığını belirterek bu süreci anlattı. "Baldur grevi pandemi sürecinde ilk grev ve bütün işçilerin grevi" diyen Kılıç, patronun yasaları kendilerine karşı kullandığından bahsetti. İşçi kıyımının devam ettiğini belirten Kılıç, "Zorlu bir süreçten geçiyoruz" diyerek grevin önemli olduğunu belirterek sözlerini noktaladı.

"ANAYASAL HAKKIMIZ AMA GİZLİ GİZLİ ÖRGÜTLENDİK"

Systemair HSK direnişçilerinden Funda Tıraş, fabrikayla ilgili bilgi vererek söze başladı. Pandemi koşullarında hastanelere üretim yaparak çalıştırılmaya devam ettiklerini belirten Tıraş, bu süreçte hak gasplarının ardından "Anayasal hakkımızı kullandık ama gizli gizli örgütlendik" ifadelerini kullandı. Yetki belgesinin gelmesiyle ücretsiz izin saldırısıyla karşılaştıklarını belirten Tıraş, Ankara yürüyüşüne yönelik yasağa, eylemlerine yönelik jandarma engellemelerine, fabrikadaki baskılara değindi. Ücretsiz izinin sermayeye

yaradığını ifade eden Tıraş, kendilerine hiçbir olanak sunulmadığını "Sigortasız iş aramaya başladık" diye özetledi. Ücretsiz izin dayatmasıyla karşılaşılan işçilerin yaşadığı maddi sıkıntıların üzerinde duran Tıraş, bu işçilerle dayanışmanın önemini vurguladı.

"HAKLARIMIZI ALANA KADAR BU YOLDAN DÖNMEYECEĞİZ"

PTT direnişçisi Ömer Keskin, sendikalarının kuruluş sürecinden bahsetti. Pandemi sürecinde ağırlaşan çalışma koşullarının etkisiyle örgütlendiklerini ve kolayca örgütlenerek toplu sözleşme sürecine kadar geldiklerini belirten Keskin, bunun ardından işçi kıyımları ve ücretsiz izinle karşılaştıklarını aktardı. "Bu durumdan dolayı direniş kararı aldık" diyen Keskin, dayanışmayı büyütme ve bu sorunları daha fazla kamuoyuna duyurmak için direnişlerini sürdürdüklerini ve haklarını alana kadar sürdüreceklerini belirtti.

"HAKLARIMIZ İÇİN BİRLEŞTİK, BİRLEŞE BİRLEŞE KAZANACAĞIZ"

"13 kez gözaltına alındık, bir kere içeride yattık, yurtdışı yasaklarımız oldu, kontrollü imza kararı verildi" diyerek konuşmasına başlayan Bimeks direnişçisi, şirketin adının FETÖ ile anıldığını ve 15 Temmuz darbe girişiminin ardından haklarının gasp edilerek kapı önüne koyduklarını ifade etti.

"Bizler Bimeks işçileri olarak, bütün farklılıklarımızı bir kenara bıraktık haklarımız için birleştik" diyen Bimeks direnişçisi haklarını alana kadar da mücadelelerini sürdüreceklerini vurguladı. Bimeks direnişçisi, "İşçiler emekçiler haklarını alana kadar bir olacaklar, mücadele edecekler" diye sözlerini noktaladı.

"PANDEMİDE ÖNLEM ALINMADAN 7/24 ÇALIŞTIK"

Migros direnişçisi DGD-SEN üyesi Cemil Putum, koronavirüs salgınına rağmen ağır çalışma koşullarına mahkum edildiklerini, sendikalaştıkları için ücretsiz izin saldırısıyla karşılaştıklarını belirtti.

Salgında 7/24, 1-2 maskeyle, mesafe koşullarına da dikkat edilmeden çalış-

tıklarını ifade eden Putum, ücretsiz izin saldırısının devam ettiğini, bu sırada işe alımların da sürdüğünü belirtti. İşçilerin mobbinge, baskıyla, tacizlerle karşılaştığına dikkat çeken Putum, 80 kişinin de koronavirüse yakalandığını hatırlattı. Dayanışma çağrısı yapan Putum, her gün 11-17 arasında eylem yapacaklarını ifade etti. Ücretsiz izin saldırısında devletin rolüne işaret eden Putum "Tamamen patronlara destek verdiler" dedi. Ücretsiz izne karşı 3 milyon için direndiklerini belirten Putum "Bir olacağız ve bu uygulamayı kaldırtacağız" dedi.

CARGILL İŞÇİSİNDEN 1000. GÜN EYLEMİNE ÇAĞRI

Cargill direnişçisi Fatih Gürhan, fabrika yönetiminin Türkiye'ye devredilmesiyle 4 asgari ücret seviyesindeki maaşlarının asgari ücret düzeyine düştüğüne değindi. Böylece sendikalaşma süreçlerinin başladığını belirten Gürhan, işten atma saldırısıyla karşılaştıklarını ifade etti. Teggıda-İş'in verdiği destekle 1000 günlük direnişin başladığını söyleyen Gürhan, 11 Ocak'ta Ankara Tarım Bakanlığı önünde gerçekleştirecekleri 1000. gün eylemine çağrı yaptı.

"SERMAYENİN EN ÇOK KORKTUĞU ŞEY DAYANIŞMA"

Cargill direnişçisinin ardından etkinlik, izleyicilerden katılımcılara gelen sorularla devam etti. Sinbo direnişçisi Dilbent Türker, "Sinbo'da ücretsiz izni nasıl yasaklattınız?" direniş çadırı kurmalarının, seslerini kamuoyuna duyurmanın ve direnişle dayanışmayı örgütlemenin önemini vurguladı. "Pandemiye fırsata çevirerek ücretsiz izni hayata geçirdiler ve bunu bir saldırı aracı olarak uyguluyorlar. Patrona bu fırsatı sunan devlet de [doğal olarak] bunu denetlemiyor." vurguları yapan Türker, bu saldırıyı dayanışmayla boşa düşürdüklerini ifade etti. "Sermayenin en çok korktuğu şey dayanışma" diyen Türker, "Direnişin buluşması olduğunu gösterdik. Onların gözüne soka soka, kararlılıkla başladık" dedi.

"İŞÇİLERİ FABRİKAYA KAPATTILAR SEFALET ÜCRETİNİ ONLINE BELİRLİDİLER"

TOMİS'in fabrikada örgütlenmesine karşı Sinbo kapitalistinin Türk Metal çetesini fabrikaya sokmaya çalıştığını belirten Türker, Türk-İş bürokratlarının asgari ücrete getirilen sefalet zammındaki rolüne değindi.

"İşçileri fabrikaya kapatırken onlar online görüşerek sefalet ücreti dayattılar. Türk-İş temsilcisi de bir ay sesini çıkartmadı, asgari ücret belli olunca 'beğenmedik dedi'" diyerek sendika ağalarının

ikiyüzlülüğünü teşhir etti.

"TÜSİAD, TİSK GİBİ SERMAYE ÖRGÜTLERİ İŞÇİ SENDİKALARINI SATIN ALDI"

Sendikal bürokrasiye dair söz verilen Bağımsız Maden-İş temsilcisi Başaran Aksu, sermayedarlar TÜSİAD ve TİSK'in işçi sendikalarını doğrudan satın aldığına dikkat çekti. "Bu bürokratik mekanizmayla işçiler oyalanıyor, asgari ücret geçiyor, ücretsiz izin yasalaşiyor" vurgusu yapan Aksu, buna karşı birleşik bir direnç gösterilmesi gerektiğine dikkat çekti. Sendika ağalarının fahiş maaşlarla ve maaş dışında da aidat yağmalarıyla sermaye tarafından satın alındığını belirten Aksu, işçi sınıfının uzun, zor ve yoğun bir mücadele süreciyle karşı karşıya olduğunu belirterek şu vurguları yaptı:

"Patronlar ve onları koruyan devlet mekanizmaları karşısında kardeşleşmekle yükümlüyüz. Kriz emareleriyle daha kötü günler geliyor ve işçinin kimesesi yok. İşçiler hem bağımsız sendikalarda örgütlenecek ve hem sendikalarda işçi muhalefetlerinin gelişeceği bir süreç gelişecek. Bunlara destek verilmeli ve bu süreçte dayanışma yapılarını büyütmemiz lazım."

"SENDİKAL MÜCADELE DİRENİŞTEN UZAK DURDUĞU İÇİN GERİLEDİ"

Yüksel direnişçisi Mahmut Konuk, KESK içerisinde sendikal bürokrasiye karşı mekanizmalar oluştuğu üzerinde durarak bunların yetersiz kaldığına dikkat çekti. Direnen sınırlı sayıda KESK'linin cezaevindeyken sendikalarından ihraç edilmesi örneğini veren Konuk, sendikal bürokrasiye karşı uyanık olmak gerektiğini ifade ederek "Taban inisiyatifini her yerde açığa çıkarmak gerekiyor. Sendikal mücadele sokaktan, direnişten uzak durduğu için geriliyor" vurgusuyla sözlerini sonlandırdı.

"BİZ KAZANACAĞIZ"

"Arzu Çerkezoğlu benim Tüm Sağlık Sen'den arkadaşım" diyerek onun şahsında DİSK yönetimine eleştirilerde bulunan Konuk, "Asgari ücret görüşmelerinde neden örgütlü olduğunuz belediyelerde iş bırakmadınız, neden göstermelik açıklamalarla yetindiniz" sorularını sordu. "İşçi sınıfı ancak ortak çıkarları için birleşip direnerek yürüyebilir" diyen Konuk, Flormar işçilerine seslendiği şu sözlerle konuşmasını noktaladı:

"Bizleri birleştiren ürettiğimiz emektir, bizim karşımızdakileri birleştiren de bizden çaldıklarıdır. Bizden çaldıklarını geri almak için birlikte mücadele etmek ve tabandan mücadeleyi yükseltmek dışında başka yol yoktur. Biz kazanacağız!"

Şükretmek mi, mücadeleyi yükseltmek mi?



AGİ dahil 2 bin 825 lira 90 kuruş olarak belirlenen asgari ücretin gerçekte ne ifade ettiğini anlamak için, bize sefalet ücretlerini reva görenlerin harcamalarına bakabiliriz. Örneğin Sarayın 4 dakikalık harcaması asgari ücretlinin 1 yıllık ücretine tekabül ediyor.

2021 bütçe görüşmelerinde sarayın bütçesinin 4 milyar 39 milyon olduğu ilan edildi. Yani saray dakikada 7.700 lira harcıyor. Erdoğan ise 2021 maaşına tek kalemde 7 bin liralık zam yaparak 81 binden 88 bine çıkardı. Yani asgari ücretin yaklaşık 30 katına. Onunkine AGİ dahil mi bilmiyoruz. Araştırmadık da. Ancak bizim 2 bin 825 liraya AGİ'nin dahil edildiği kesin. Dolayısıyla asgari ücret esasında 2.557 lira.

Saray günde 59 milyonluk bütçeye sahip. Ücretsiz izne çıkartılan bir işçinin ise günlük bütçesi 39 lira.

Erdoğan'ın parmağındaki yüzük üzerine ne söylediğini hatırlarsınız. 94'te "İşte bütün servetim bu yüzük!" demişti. Bu sözleri söylerken başka bir parmağında bir yüzük daha vardı. Bu cümleden 5 yıl sonra ise, "eğer bir gün duyarsanız ki, Tayyip Erdoğan zengin olmuş, bilin ki haram yemiştir!" demişti.

Bütçeden aslan payı alan bir diğer kurum ise Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB). DİB'in 2021 bütçesi 12,9 milyar lira olacak. Yani, Diyanet her 7 saniyede bir asgari ücret harcayacak.

Bu arada, eğitime ayrılan bütçenin de 11,3 milyar lira olduğunu söylemek gerekiyor. İnsanca yaşama koşulları

için eğitime, sağlığa ayrılması gereken bütçeler, dinsel gericiğe ve savaşa ayrılmaktadır. Eğitim-sağlık hizmetleri ise piyasaya açılarak paralı hale getirilmektedir.

Bu tablo açıkça gösteriyor ki, AKP-MHP rejimi sefaleti sunmaktadır. Milyonları buna ikna edebilmek içinse dini istismar etmekten geri durmamaktadır.

Başka çıkar yolları da yok zaten. Zira, milyonlarca insanı sefalete mahkûm edip, ayağa kalkmalarını engellemek için baskı politikalarını devreye soktukları gibi, dinci gericiğin uyuşturucu etkisini de sistematik olarak arttırmaya çalışıyorlar. Diyanete ayrılan bütçe, işçi emekçileri derin bir uykuda tutmak içindir. Çünkü işçi ve emekçilere aza kanaat edip, şükrettiği sürece kurdukları harami düzeni ayakta durmaktadır. Bu ayakta duruş AKP-MHP iktidarının ve sermaye düzeninin çürümüşlüğüne de bir göstergesidir.

Çürüyen düzenleri ile birlikte, işçi-emekçileri de çürütmek istiyorlar. Bu çürümüşlüğe karşı mücadele etmek, insani bir sorumluluktur. Emekçilere şükretmesini söyleyenlerin şatafatlı yaşamları aslında her şeyi ortaya koymaktadır. Milyonluk arabalara binenlerin, saraylarda yaşayanların birkaç saniyede asgari ücret miktarında harcama yapanların şükür üzerine sözleri kaile alınmamalıdır.

gerekecek.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte "dünya kapitalizminin Türkiye'ye duyduğu ihtiyaç ortadan kalkmıştır." Türkiye müttefik ülke olmaktan çıkmış, "dönüşüm"e tabi tutulacak bir hedef ülke haline getirilmiştir. Dönüşüm planı gerçekte tüm Ortadoğu'ya yöneliktir. Ama İran ve Türkiye burada iki öncelikli hedeftir.

"İran bir yana; bizim ülkemiz içinden geçtiğimiz dönemde, Osmanlı devletinin son yıllarında olup bitene hayli benzer yollarla; provokasyonlarla, ekonomik diz çöküşle, iç karışıklıklarla, bölünme tehditleri ve hatta senaryolarıyla, bu arada egemen güçlerin kendilerini bu ihanet sürecinin parçası haline getirmeleriyle sürüklenir haldedir."

Emperyalizmin bu yöneliminin gerisinde yüz yıllık kini ve intikam niyeti vardır. Emperyalizm ulusal kurtuluş savaşımızı ve Cumhuriyet'imizin kuruluşunu, hele de bunu Sovyetler Birliği ile dostluk ilişkileri içinde gerçekleştirmemizi hiçbir zaman hazmedememiş, dolayısıyla da affetmemiştir. Türkiye'yi "dönüştürme", olanaklıysa bölüp parçalama kararı bunun ürünüdür:

"Bu karar Ekim Devrimiyle dostluk ilişkisi içinde ve emperyalist planları savışla reddeden Türkiye Cumhuriyeti'nden bir tarihsel intikam almaya dönüşmektedir. Türkiye toplumu çözülmekte, Türkiye Cumhuriyeti'nin kazanımları yok edilmektedir."

Türkiye'yi 2008'de felaketin eşiğine getiren süreç işte budur. Bütün bu söylenenleri SİP'in o çok "özgün" 28 Şubat tahlilleriyle, "restorasyon programı" hedefleri ve sonuçlarına ilişkin o çok iddialı değerlendirmeleri karşılaştırınız. 2008'i önceleyen on yıllık çizginin iflasının ilanından başka ne anlama gelebilir ki bu yeni tespitler?

Yukarıya özetini aldığımız tespitlerden çıkarılan sonuçlara geçiyoruz:

"2008 yılında komünistler, ülkeye bu saptamanın merceğinden bakıyorlar."

"Bu mercekten bakıyoruz ve Cumhuriyetin tarihsel kazanımlarına sahip çıkıyoruz."

"Bu mercekten bakıyoruz ve ülkemize sahip çıkıyoruz."

Bu sahip çıkışın "biricik tutarlı programının sosyalizm" ve "işçi sınıfının ayağa kalkması olduğu" iddiaları usulen bunları tamamlıyor.

Artık 2021 yılı başındayız. Aradan geçen oniki yıllık dönemde SİP-TKP'nin gerçekte neye sahip çıktığını sürecinin gerçek seyri üzerinden bilebilecek durumdayız. Başlangıçta ve kabaca 2013 Haziran Direnişi'ne kadar belli bir temkinlilik her şeye rağmen vardı. Hiç değilse dışarıya karşı özel bir dikkat gös-

teriliyordu. Metinler çok daha dikkatle (maharetle de denebilir) kaleme alınıyor, oportünist politikaları dengeleyici vurgulara özen gösteriliyordu. Ama yine de tutarlı bir süreklilikle, Perinçekçi İP'in ayak izleri üzerinden yol alınıyordu. Denebilir ki o yıllarda saldırı altında olan ve hemen tüm önemli yöneticileri tutuklanmış bulunan İP'in yarattığı boşluk da doldurulamaz çalışılıyordu. Yalnızca tahlilleri ve bunun ürünü politikaları benzeşmemiştir, hedef kitleleri de aynıydı. (2007 ilkbaharındaki Cumhuriyet Mitingleri'nde alanları dolduran milyonların SİP-TKP'deki yeni yönelime etkisi üzerinde ayrıca duracağız.)

İlk adım, üzerine konuştuğumuz broşürle 2008 yazında atılmıştı. Onu 2009'da Kürt sorunu konulu Barış ve Kardeşlik Bildirgesi izledi. Bildirge'de ilk işaretleri broşürde verilmiş sosyal-şoven açılımlara yeni halkalar ekleniyordu. Örneğin, "siyasal çözüm" arayışı ile masaya yatırılan hiç de Kürtlere hangi sınırlarda haklar verileceği değil, fakat tam da "Türkiye'dir" deniliyordu. Yani Türkiye'nin birliği ve bütünlüğüdür. Dolayısıyla AKP iktidarı "bölücülük"le itham ediliyordu. "Yerel yönetimlerin yetkilerinin genişletilmesi" tartışmaları da buna kanıt olarak gösteriliyordu. Aynı AKP iktidarı son beş senedir yarı beline kadar Kürtlerin kanı içinde yüzüyor. Yalnızca Türkiye'de değil Ortadoğu'nun toplamında onlara nefes aldırılmamaya yeminli görünüyor. "Yerel yönetimlerin yetkilerinin genişletilmesi" bir yana, her yeni seçimin ardından Kürtlerin elinde belediye bırakmıyor vb. Nihayet SİP, aynı Bildirge'de, sonraki yıllarda yeri geldikçe yineleyeceği bir açılım daha yapmıştı: "Uluslararası anlaşmalara dayalı sınırlar korunmalıdır." Ortadoğu'nun toplamı için ileri sürülen bu talep tahmin edileceği gibi öncelikle "bölünme" tehdidiyle yüz yüze olan Türkiye içindi.

Burada yalnızca çok sınırlı olarak örneklemekle yetindiğimiz tüm bu sosyal-şoven yaklaşımların olduğu gibi Perinçek'ten alınma olduğunu söylemize gerek yok herhalde. Farklılık özde değil tonlamada, yanı sıra kılıf giydirmeye maharetindedir. (Perinçek'in arsız bir dobralıkla söylediklerine birileri marksist teori cilası çekmeyi daha uygun buluyor. Öyle ya "komünist" olmak kolay iş değil.)

2010 yılında yayınlanan 90. Yıl Tezleri, tartışmakta olduğumuz "Türkiye Cumhuriyeti Felaketin Eşiğinde" broşüründe yapılan açılımların genişletilmesi ve daha da derinleştirilmesi örneği oldu. Tezler'de Cumhuriyet'in artık ölmüş bulunduğu ilan edildi:

"Türkiye Cumhuriyeti bitmiştir. 12 Eylül faşist darbesi ile başlayan süreç AKP iktidarının ikinci dönemi sona yaklaşır-

ken nihayete ermiştir. Türkiye Cumhuriyeti'ni bitiren sürecin son evresinin baş sorumlusu olan AKP, şu anda 'Yeni Türkiye'nin de ipelerini elinde tutma hakkını elde etmiştir. Bu durum sol için de yeni bir mücadele döneminin habercisidir."

90. Yıl Tezleri'nde SİP-TKP'nin birbirini izleyen sol kemalist açılımlarını anlamamızı kolaylaştıracak iki önemli tespit daha var.

1- "Solun sadece sebat ederek, yıllara yayılacak biçimde aynı çalışma alanlarında ve aynı çalışma biçimleriyle toplumsal bir etkiye kavuşması, ... içi boş bir beklentidir. Sabırlı, sistemli ve uzun vadeli çalışma hızlı hareket etme ve sıçrayabilme yeteneğiyle birlikte ve onu geliştirdiği sürece anlam kazanır. Bu açıdan toplumsallaşma hedefi 'hareketli' bir hedeftir ve ulaşılabilmesi açık bir siyasi aklın diri tuttuğu siyasi reflekslerin güçlü olmasına bağlıdır."

2- "Topraklarımız bereketlidir ve sola toplumsallaşma fırsatı verecek dinamiklere tutunamamış olmamızın öncelikli nedenleri kendi öznelliğimizde aranmalıdır."

Bu tespitlerdeki kritik ifadeler "toplumsallaşma hedefi"dir. Mustafa Kemal'e, ay-yıldızlı bayrağa, Cumhuriyet'in kazanımlarına sarılma, tüm bunların gerisinde tam olarak bu var. Sıçramalı gelişme hedefleyen, ama emek-sermaye çelişkisi alanından yapılabilecek çok da bir şey olmadığını düşünen SİP-TKP, çözümü, bilinci, kültürü, değer yargıları ve yaşam biçimi peşinen "Cumhuriyet'in kazanımları"yla yoğrulmuş hazır bir kitlede görmektedir. Bu kitlenin nasıl bir görkemli kalabalık oluşturduğunu, Mustafa Kemal'e ve Cumhuriyet'e nasıl bir heyecanla sarıldığını, 2007 Cumhuriyet mitinglerinde bizzat görmüştü. AKP'den nefret eden, CHP'nin ise tatmin edemediği bu kitleyi (hiç değilse sosyalizme karşı hayırhah ilerici katmanını!) kazanmak pekala mümkündü. Yıldan yıla derinleştirilen "Cumhuriyetin kazanımları"na savunma çizgisinin olduğu kadar, CHP'ye karşı o çok uzlaşmaz, pek "devrimci" muhalefetin de gerçek sırrı burada saklıdır. Solun "topraklarımızın bereketi"ni değerlendirememesi, "toplumsallaşma fırsatı verecek dinamiklere tutunamamış olması"na yönelik eleştirinin açıklaması da budur.

2013'teki Haziran Direnişi'nin ardından ise SİP-TKP'nin kemalist sol çizgideki açılım süreci aniden hızlandı. Direniş'in daha ilk haftasında, şimdiki Genel Sekreter, yıllardır dört gözle fırsatı kollanan "ay-yıldızlı bayrak" açılımını nihayet ilan etti. Haziran Direnişi İçin Eylül Tezleri'nin 12.sinde bu açılım parti adına resmen de tescil edildi:

"12. Ay yıldızlı bayrağın Haziran di-

renişinde tuttuğu yeri bir arıza, bir bilinç eksikliği olarak görmek sadece direnişi anlamamak değil, direnişe sırt çevirmektir. Bayrakla simgelenen görüş, komünist sairimizin dizesinde saklı: Bu memleket bizim! Bu görüşten vazgeçmek ülkeden, halktan vazgeçmektir. Ülke aydınının, sosyalist hareketimizin, özgürlük ve eşitlik neferlerinin artık bu umutsuz ruh halinin eşiğinden bile geçmeye hakkı yoktur."

Haziran Direnişi'ni izleyen sonbahar, çizgide daha da derinleşme aylarıydı. Eylül Tezleri'ni Kemal Okuyan'ın Türkiye Solunun Yurtseverlik Sınavı kitabı, onu da sansasyonel "Marx Cumhuriyetçiydi!" makalesi izledi. Makale anlamlı bir tutumla Cumhuriyet'in yıldönümüne denk getirilmişti. Kitabın ilk baskısının kapağını Haziran Direnişi'nde bir partinin taşıdığı dalgalanan bir Türk bayrağı süslüyordu. Üçüncü baskıda kapak değiştirildi. Ay-yıldız kısmı gizlenerek ilk bakışta bir kızıl bayrak izlenimi veren yeni bir versiyon tercih edildi. (Yayınlanmasının hemen ardından Kızıl Bayrak'ta K. Toprak imzalı üç bölümlük bir eleştirisi yer aldı.)

Haziran-Kasım arasında gerçekten büyük mesafeler alınmıştı. Ama bu arada beklenmedik talihsizlikler de vardı. Kemalist sol çizgideki sıçramalı açılımların en büyük fırsatı olarak değerlendirilen o aynı Haziran Direnişi, yalnızca bir yıl sonra SİP-TKP'yi Merkez Komitesi ve örgütsel gövde üzerinden tam ikiye böldü. Böylece solda gerçek bir halk hareketinin derinden sarsıp böldüğü "biricik sol özne" olmak talihsizliğine uğradı. Taraflar arasında bölünmeyi izleyen olaylar ve atışmalarla işin tuzun biberi oldu.

Aydemir Güler, "yeni bir perde"nin açıldığı günlerde (Kasım 2001), o çok tandırdık ve aynı ölçüde itici kibirli tonuyla, aynen şunları söylemişti: "Bugün Marksist kesimler arasında", "TKP'deki içeriğe eşdeğer bir ideolojik siyasal ve örgütsel donanımın yanından (...) geçen kimsecikler bulunmamaktadır. Varolduğu söyleniyor da haberimiz olmamışsa bu da herhalde bizim sorunumuz değildir. Gerisi siyaset dışıdır."

Haziran Direnişi'ni izleyen biçimsiz ve düzeysiz bölünme bu kibrin kofluğunu yeterli açıklıkta gösterdi. Bölünmenin kendisi başlı başına bir sorundu. Ama daha bir de bunun üstüne, ayrılığın hangi görüş ayrılıklarına dayandığının izah edilememesi, bir ortak kongrede düz günce sonuçlandırılmaması, tarafların birbirilerini en ağır ve incitici biçimde nitelemesi, itham etmesi ya da suçlaması, parti adının kayyuma teslim edilmesi vb. gerçekler binince, görünüm hepten ağırlaştı.

Gelenek hareketinin kurucu lideri Metin Çulhaoğlu ayrılığımız "ideolojik nedenlere" dayanmamaktadır diye hay-

kırıyordu. Ama ortada ideolojik nedenler yokken partinin neden yönetim ve örgüt düzeyinde tam ortadan ikiye bölündüğüne bir açıklama getirmek ihtiyacı duymuyordu. Öteki kanattan demin adını andığımız kibir küpü ise örneğin şunları yazabiliyordu: “Hazırlanma gücüne sahip olan ve sırayı bozan biricik öznenin yaşadıkları 2014 sıkıntısını katmerli hale getirmiştir. Türkiye Komünist Partisi, Gelenek-SİP-TKP geleneğinin zenginlik ve derinliğine hiç yakışmayan, bu anlamda şaka gibi bir muhalefet tarafından likide edilmeye kalkışıldı.” Ama geleneğinin zenginlik ve derinliğine “hiç yakışmayan” o “şaka gibi” muhalefetin başında bizzat geleneğin kurucu lideri vardı. MK ile örgüt bir anda tam ortadan iki eşit parçaya bölünmüştü. Bu nasıl bir “zenginlik”, bu ne türden bir “derinlik”ti böyle? Aydemir Güler bu türden önemsiz sorularla değerli vaktini ziyan etmiyor.

Öte yandan bölünmenin tartışmakta olduğumuz konu bakımından son derece önemli bir başka sonucu daha oldu. Aydemir Güler-Kemal Okuyan kanadı kemalist cumhuriyet açılımları ve bunun ayrılmaz bir parçası olan sosyal-şovenizm konusunda her türlü frenleyici etkiden böylece kurtuldular. Olayların sonraki seyri gösterdi ki, SİP-TKP'nin o güne kadar Kürt sorununda belli bir hassasiyeti hala da koruyabilmesinin gerisinde tam da bölünmenin öteki kanadı, bugün TİP adını almış olanlar vardı. Onların gidişinin ardından Kürt sorunu unutulmaya terk edildi, yerini her fırsatta Kürt hareketinin nasıl da Amerikancı olduğunu vurgulamak aldı.

Frenlerden kurtulma kendini kemalist sol açılımlar üzerinden de gösterdi. 2017'de, yani Ekim Devrimi'nin 100. Yılında, işler “Sosyalizm Cumhuriyet'e Çok Yakışacak” mottosuna, 2020'de, yani Tarihsel TKP'nin 100. Yılında ise “Yaşasın Cumhuriyet!” sloganına kadar vardı. Soyut bir “Cumhuriyet” kavramı, her türden toplumsal-siyasal ve kültürel sorunun çözüm anahtarı düzeyine çıkarıldı. Bir tür “toplumsal devrim” programı sayıldı. Öz artık Cumhuriyet'ti, ona yakışacak biçim ise sosyalizm!

“CUMHURİYET'İN KAZANIMLARI”

ÇİZGİSİNE ÖN DEĞİNMELE

Yeniden 2008 ortasına, yani 2020'de varılan bu noktaya götüren sürecin başlangıcına dönüyoruz. “Türkiye Cumhuriyeti Felaketin Eşiğinde” broşürüne MK imzasıyla yazılan Önsöz'de yer alan tespitleri daha önce aktarmıştık. Bu tespitlerden “Cumhuriyet'in kazanımları” ortak paydası altında çıkarılan sonuç ise şuydu:

“Türkiye Komünist Partisi, artık yalnızca emekçi halkımıza, yurtseverlere,

sömürgeleşmeyi kabul etmeyenlere ait olan bu kazanımları savunmak konusunda hiçbir tereddüt göstermeyecektir. Açgözlü bir sınıfın dondurduğu, fakirleştirdiği ve şimdi tamamen elden çıkarmak istediği değerler emekçilerin elinde ve yepyeni bir çerçeveye yerleştirilerek yaşama olanağı elde edecektir.”

SİP-TKP'nin “Cumhuriyet'in kazanımları”ndan kastının, Kemalizm'in Altı Oku'nun güncellenmiş, yani günümüze uyarlanmış biçimi olduğu üzerinde daha sonra duracağız. 1960'larda o dönem sol liderlerinin yaptığı, 1990'ların ikinci yarısında Perinçek'in yaptığı, 2008'den itibaren de SİP-TKP yapmaya başladı.

1960'larda yapanlar bunu 1950'de Demokrat Parti'nin iktidarı almasıyla gerçekleşen “karşı-devrim”le gerekçelendiriyor, ama hiç değilse biçimsel bakımdan yeni bir “devrim” programına da bağlıyorlardı. Söz konusu olan Cumhuriyet'in kazanımlarının korunması değil, fakat onun eksik bıraktıklarının tamamlanmasıydı. Bu çizgi özünde burjuva sosyalizmi sınırlarıdaydı. Ama yine de kendi tarihsel koşulları içinde anlaşılır nedenleri vardı.

1990'lardaki Perinçek işe, Kemalizm de kurduğu Cumhuriyet de tarihsel rolünü çoktan oynamış ve artık bitmiştir, hedef yeni bir cumhuriyet, “sosyalist bir işçi-emekçi” cumhuriyettir diyerek başlamıştı. Bunu da Kürt sorununda, bugünden bakacak olanlara küçük dillerini yutturacak düzeyde, ileri bir “çözüm” önerisiyle birleştirmişti. 1991 sonbaharında yayınlanan metnin yalnızca ilk maddesini aktarmakla yetinelim: “1- Kürt milleti, kendi kaderini tayin hakkına kayıtsız şartsız sahiptir. Eğer isterse ayrı bir devlet kurabilir.” SİP'in ya da SİP-TKP'nin herhangi bir yayınında şimdiye kadar bu denli açık bir tanıma rastlamış değiliz. Yeri geldikçe göreceğiz, '90'lı ilk yıllarda Perinçekçi parti, hiç değilse Kürt sorununda, bugünkü SİP-TKP ile kıyaslanmayacak derecede daha ileri bir noktadaydı.

Perinçekçi parti 1990'ların ortasına doğru köklü bir yön değişimi içine girdi. Yeni yönelimin başlıca başlıkları 2008'deki SİP-TKP ile şaşırtıcı düzeyde benzerdi. Sorun bir kez daha Cumhuriyet'in kazanımlarının güncellenerek bundan o güne uyarlanmış bir çizgi çıkarmaktı. Ay-yıldızlı bayrak Perinçek açılımlarında da çok özel bir yer tutuyordu. Bu açılıma işin doğası gereği Kürt sorununda günden güne dozu artan bir sosyal-şoven tutum eşlik ediyordu. *Kızıl Bayrak* bu yön değişimini, 1994 Haziran'ında yayınlanan “Kemalizme Sol'dan Taze Kan Kampanyası: İP'in ipliği” başlıklı bir yazıda ele almıştı. Daha yalnızca üç yıl önce Kemalizm ve kemalist cumhuriyet

tükenmiştir diyen aynı Perinçek'in o günkü yeni yönelimini nasıl gerekçelendirdiğini *Kızıl Bayrak*'ın adı geçen yazısından aktarıyoruz:

“Sınıf mücadelesinde ilerleyeceksek hayat bizi burjuva devriminin önderi olarak Mustafa Kemal'e daha çok değer vermeye zorlayacaktır. ... Türkiye'nin bayrağı konusunda da düşüncelerim aynıdır. Bu bayrak bağımsızlık savaşında ortaya çıkmıştır. ... Bir ulusun anti-emperyalist mücadelesinden gelen değerleri vardır. ... Bu tarihsel değerlere sarılmadan Türkiye'de hiçbir devrim ilerleyemeyecektir ve halk bize bunu dayatacaktır. Bu dayatma sağdan değil, soldan olacaktır. Türkiye her şeyiyle 1919'lara doğru gitmektedir. Bugün Atatürk sevgisinin bir denbire canlanması yapay değildir.”

Düşünceler ve gerekçelendirmeler çok tanıdık değil mi? Yukarıdaki sözleri örneğin *Eylül Tezleri*'nin 12. maddesiyle karşılaştırmak fazlasıyla açıklayıcı olacaktır. Aynı şekilde yukarıdaki son cümlede 1994 için dile getirilenler ile 2007'de Cumhuriyet mitinglerinin yarattığı havanın karşılaştırılması da. 1994'te bunları söyleyen ve bu arada Kemalist Devrim üzerine tam yedi cilt kitap yazan Doğu Perinçek'in bugün bulunduğu yer ayrıca yeterince uyarıcı, öğretici ve açıklayıcıdır. “Cumhuriyetin kazanımları”nı savunmak adı altında izlenen kemalist sol çizgi Kürt sorununda sosyal-şovenizmi bir kaçınılmazlık olarak doğurmaktadır. Giderek bu “ülkemizin bütünlüğü”nü korumak adına belirleyici kaygı halini almaktadır. Bunun Perinçek'i sürüklediği bataklık gözler önündedir.

Perinçek'e zamanında verilmiş yanıtların yeniden yayını, buradaki işimizi belirli ölçülerde kolaylaştıracaktır. Bu, son otuz yılda solda yaşanan ideolojik çürüme konusunda da bir fikir verecektir. Bu yanıtta bugün hala güncelliğini koruyan “ülke sınırları” ve “ulusal bayrak” sorunlarına özel bir yer verildiğini de ekleyelim.

Son bir nokta daha. 1994 ortası itibarıyla Perinçekçi basında hala ulusal bayrağa ve marşa açıkça karşı çıkılabiliyordu. *Kızıl Bayrak*'ın andığımız yazısının sonunda buna örnek olarak yer verilmiş bir ek metin var: “İP'li Gani Turan'dan İP'li Hasan Yalçın'a: İstiklal Marşı birleştirici bir değer midir?” İP'li Gani Turan kendi sorusunu ulusal marş kadar ulusal bayrak için de net bir “hayır” ile yanıtlıyordu. Üstelik son derece net gerekçelerle. Bir zamanki bazı İP'lilerin bugünkü SİP'lilerden ne denli ileride olduklarını görmek için şu satırları okuyalım:

“İstiklal Marşı gibi şoven-milliyetçi bir değere sarılmak ve onu yüceltmek gibi bir derdimiz olamaz. ... Yazınızda toplumun çeşitli kesimlerini birleştiren değer-

lerden bahsediyorsunuz. İstiklal Marşı ve bayrak gibi Türk ulusunu simgeleyen, Türk devletinin sembolü olan değerlerin, Kürt halkı üzerinde baskı ve tahakküm anlamı taşıdığını ise, hiç göz önüne almıyorsunuz. Bu değerler, gerçek anlamda birleştirici özellik de taşımamaktadırlar.” (*Kürt Ulusal Sorunu- 2*, Eksen Yayıncılık, s.109-10)

2008 yılına, “Türkiye Cumhuriyeti Felaketin Eşiğinde” broşürüne dönüyoruz. Yine Önsöz'den okuyoruz: “Türkiye'de cumhuriyet fikri işbirlikçilerden, dincilerden, liberal mandacılarından, faşistlerden, bir bütün olarak burjuva sınıftan kurtarılmalıdır.”

“Türkiye'de cumhuriyet fikri”! Bu bir yüceltmedir ve yüceltilen doğal olarak “Türkiye Cumhuriyeti”nin kendisidir. Mustafa Kemal Atatürk'ün o “ilelebet payidar kalacaktır!” dediği Türkiye Cumhuriyeti!

“Cumhuriyetin kazanımlarını savunmak ise, bugün, sosyalizmin gündeminde. Tasfiye edilmekte olan 1923, ancak sosyalist devrimci bir silkiniş ile yeniden tarihsel değer kazanabilir.”

Tasfiye edilmekte olan 1923! Ne zaman? 2008 yılında! Ya ondan önce? Demek ki hala yaşıyordu! 12 Mart biçimi içinde ayakta idi. 12 Eylül biçimi içinde ayakta idi! 1990'lardaki kirli savaş biçimi içinde, yani çeteleşmiş ve çürümüş haliyle, hala da ayakta idi! Ama dinci biçim içinde nihayet tasfiye edildi, ya da 90. Yıl Tezleri'ndeki ifadeyle “tabutuna son çivi çakıldı”! Eğer doğruysa, demek ki evrimi içinde ölümü kaçınılmazdı...

Ama SİP-TKP'nin iki liderinden biri, Mayıs 2015'te bir yeni “restorasyon programı”ndan sözediyordu. Aydemir Güler'in “Sol Tarih” olarak da tanımladığı kitabının üçüncü baskısına yazdığı Önsöz'den okuyoruz:

“Tahmin edeceğimiz gibi, elinizdeki önsöz 7 Haziran 2015 seçimlerinden önce yazıldı. Siz okurken geçmiş ve bazı sonuçları ortaya çıkmış olacak olan bu seçimlere, Türkiye'nin bir 'ana programla' götürüldüğünü düşünüyoruz. Restorasyon adını verdiğimiz bir programla.

“Özeti, sürdürülebilir olmaktan çıkan İslamcı faşizmin 'düzeltmesi'. Daha fazla merak edenlerin Komünist Parti'nin başka yayınlarına bakmaları gerek... Ancak şu kadarını söylemeliyim: Erdoğan'sız bir AKP rejimi, dinci dozajı az sulandırılmış bir İslamcılık, gerilimi azaltılarak patlama veya erime noktasından uzaklaştırılmaya çalışılan bir sömürü ve yağma düzeni. Restorasyon bu.” (*Türkiye Sol Tarihinde Yöntem ve Tartışmalar*, Yazılama Yayınevi)

Türkiye bir “ana programla” götürüldüğüne göre, dinci biçimler içinde daha da bozulmuş, yozlaşmış ve çürümüş biçim-

miyle de olsa gerçekte "Türkiye Cumhuriyeti" hala yerli yerinde duruyor. Demek ki onun payına ortada bir "felaket" yok. Felaket her zaman olduğu gibi işçi sınıfı, emekçiler, ezilen ulus olarak Kürtler için var. Cumhuriyet tarihi boyunca vardı, hala da var. Burjuva biçimi içindeki "Cumhuriyet" oturduğu sınıfsal temelle birlikte yıkılmadığı sürece de hep var olacaktır.

Ama bu şu soruyu da ortadan kaldırmıyor kuşkusuz: Bugünkü Cumhuriyet 1923'teki ile aynı mıdır? Kuşkusuz değil! 1940'ta, 1950'de, 1970'te, 1990'da da aynı değildi. Dolayısıyla AKP'li 2000'li yıllarda da aynı kalmadı. Ama sınıfsal temelli ve anlamı hep aynı kaldı. Cumhuriyet, tüm tarihi boyunca Türk burjuvazisinin sınıf egemenliğinin siyasal biçimi oldu.

Yaşadığı evrim konusunda ise elimizde son derece özlü bir sunum var. 2012 sonbaharından toplanan **TKİP IV. Kongresi'nin** hacimli *Bildirge'sinin* bir ara bölümü bu. Orijinal ara başlığı ile buraya alıyoruz. SİP-TKP'nin kemalist sol yorumuna da iyi bir yanıt oluşturduğu inancıyla...

ÇÜRÜYEN DÜZEN, TÜKENEN CUMHURİYET...

AKP, '90'lı yıllarla birlikte oluşmuş yeni dünya koşullarında, emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkar, tercih ve ihtiyaçlarına tam uyum gösteren, bunun gerektirdiği her açılıma hazır parti oldu. Böylece de onların etkin desteğini kazandı. Rejim krizi olarak kendini gösteren düzen içi çatışmada bu denli kolay üstünlük sağlamanın gerisinde bu gerçek var. Bu çatışma sürecinde ordu ve bürokrasiden tasfiye edilenler, bu yeni tercih ve ihtiyaçlara uyumda zorlanan, dolayısıyla sorun çıkarıcılar oldular. Değişen koşullar karşısında soruna dönüşenler, durum öyle gerektirdiği için harcanıp bir yana atıldılar. Sermaye devleti kendini kurumsal yapı ve politikalar yönünden yeni koşulların ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlara uyarladı, bunun icracısı olmak ise AKP'ye düştü. Kitlelere askeri vesayetini aşılması ve demokrasinin gelişmesi olarak sunulan aldatmacanın gerçek anlamı ve kapsamı bundan ibaretti.

AKP, başta ABD olmak üzere batılı emperyalist devletler ittifakı ile tüm kesimleriyle işbirlikçi büyük burjuvaziye kusursuz hizmetinin karşılığını devlet iktidarında önemli mevziler ele geçirerek aldı. Bu da ona kendi ideolojisini, tercihlerini ve değerlerini topluma dayatmak olanağı sağladı. Emperyalist efendiler ile büyük burjuvazinin bazı kesimleri buradaki ölçsüzlüklerden kısmen rahatsız olsalar bile, işin esasında bir sorun görmemektedirler ve dolayısıyla bu onların



AKP'ye desteğini halen etkilememektedir.

Halihazırda AKP, başta ABD olmak üzere tüm batılı emperyalist odaklarla birlikte işbirlikçi büyük burjuvazinin tüm kesimlerinin de tam desteğine sahiptir. Çünkü o bugünkü koşullarda emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin ihtiyaçlarına en uygun düşen iktidar olduğunu tüm icraatlarıyla kanıtlamıştır. Düzen egemenlerinin düzen muhalefetine bugün için biçtikleri rol, AKP'yi dengelemekten, aşırılıklarını dizginlemekten ve bu arada ihtiyaçlara uygun düşen icraatlarında ise açık ya da örtülü biçimde desteklemekten ibaretti. Nitekim AKP iktidarıyla birlikte yaratılan yeni koşullara ve gündeme getirilen yeni politikalara uyumda zorlanmayan düzen muhalefeti de daha çok bu sınırlar içinde hareket etmektedir. "Yeni CHP" ile birlikte meydana gelen değişim bu ihtiyaca yanıt vermektedir. Şovenist çığırıklık dışında bir politikası ve işlevi kalmamış faşist MHP ise, bir dizi konudaki tutum ve davranışlarının açıkça gösterdiği gibi, gerçekte AKP'nin muhalefetteki bir uzantısıdır.

Burjuvazi 1920'ler Türkiye'sinde cumhuriyet biçimi içinde iktidar olurken dinin toplum yaşamındaki etkisini sınırlamış, cemaatleri ve tarikatları yasaklamış, "aklı hür" kuşaklar yetiştirmek iddiasında olmuş, "en hakiki mürşit ilimdir" söylemini sloganlaştırmıştı. Bugünse cemaatlere ve tarikatlara dayanan, dini toplum yaşamının tüm alanlarına ve başta eğitim olmak üzere kamu yaşamına dayatan, "dindar gençlik" yetiştirmekten sözeden ve Diyanet'i fetva kurumu haline getiren bir gericilik odağının arkasında durmaktadır. Bu, burjuva cumhuriyetinin evrimi içinde bugün vardığı yerdir, gerçekteyse resmi tükendişidir. Bu, egemen sınıf olarak burjuvazinin siyasal ve moral iflasıdır. Onun tüm kaygısı sömürü ve soygun koşullarının ne pahasına olursa olsun güvenceye alınmasıdır. Bunun ötesinde hiçbir değer artık onu ilgilendirmemektedir, kendi cumhuriyetinin kuruluş değerleri başta

Çürüyen düzen, tükenen cumhuriyet...

AKP, '90'lı yıllarla birlikte oluşmuş yeni dünya koşullarında, emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkar, tercih ve ihtiyaçlarına tam uyum gösteren, bunun gerektirdiği her açılıma hazır parti oldu. Böylece de onların etkin desteğini kazandı. Rejim krizi olarak kendini gösteren düzen içi çatışmada bu denli kolay üstünlük sağlamanın gerisinde bu gerçek var. Bu çatışma sürecinde ordu ve bürokrasiden tasfiye edilenler, bu yeni tercih ve ihtiyaçlara uyumda zorlanan, dolayısıyla sorun çıkarıcılar oldular. Değişen koşullar

olmak üzere.

Cumhuriyet tarihi bütünlüğü içinde irdelendiğinde, kapitalist gelişmenin değişen koşulları içinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara bağlı olarak düzenli ve mantıklı bir evrim yaşadığı görülür. 1920'lerde dini toplum yaşamı içinde sınırlayarak işe başlayan cumhuriyet kurucusu CHP, 1940'ların değişen dünya ve Türkiye koşullarında onun etki alanını bizzat kendisi yeniden genişletme yoluna gitti. Onun bıraktığı yerden aynı işi 1950'lerde bu kez DP yeni bir düzeyde devam ettirdi. 1960'lardaki büyük sosyal uyanış ve bunun sola hızla güç kazandırmasının ardından ise, din ve dinsel gericilik burjuvazinin elinde artık devrime karşı bir dalga kıran olarak iş görmeye başladı. Bu çok bilinçli bir politikaydı ve akli verense böyle durumlarda hep olduğu gibi emperyalist merkezlerdi.

'70'li yıllardaki devrimci yükselişin saldırganlığı büyük korkunun ardından ise, başta ABD olmak üzere batılı emperyalist ittifak ile başta TÜSİAD olmak üzere tüm kesimleriyle işbirlikçi büyük burjuvazinin tezgahladığı 12 Eylül askeri faşist darbesi, dinin ve dinsel gericiliğin önünü her cephede açtı. Bugünkü koşullarda cisimleşmiş ifadesini AKP şahsında bulan "Türk-İslam sentezi" devletin resmi ideolojisi haline getirildi ve tüm topluma dayatıldı. Aynı politika '90'lı yıllarda oluşan yeni dünya koşulları içinde bu kez "İlimli İslam" projesi halini aldı, yine emperyalist merkezlerde planlanarak. Sonuç olarak, toplamı içinde bugünkü dinci gerici iktidar, 12 Eylül faşist darbisiyle yaratılan yeni toplumsal, siyasal ve kültürel koşulların, aynı anlama gelmek üzere emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin izlediği politikaların en dolsuz bir ürünü oldu.

Tam da bundan dolayı AKP'ye karşı mücadele emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye karşı mücadeleden ayrılmaz. AKP bir sermaye kliğinin değil fakat tüm kesimleriyle büyük burjuvazinin dolsuz çıkarlarının bugünkü temsilcisidir.

Bazı sermaye kliklerinin onun iktidarından daha fazla yararlanmaları bu genel gerçeği değiştirmemektedir ve tüm sermaye kesimlerinin ona tam desteği bunun böyle olduğunu ayrıca göstermektedir. AKP'nin yaratmakta olduğu siyasal düzen, evrimi içinde burjuva cumhuriyetinin bugün vardığı yerdir. Bundan dolayıdır ki, AKP'ye karşı mücadeleyi cumhuriyeti savunmak mücadelesi olarak ele almak, tükendiği ve dolayısıyla aşılması beklediği bir aşamada onu yeniden diriltmeye çalışmak, gerici bir ütopyadır. Çürüme süreci içinde tükenen burjuva cumhuriyetinin gerçek alternatifi sosyalist işçi-emekçi cumhuriyettir. Olduğu kadarıyla burjuva cumhuriyetinin kuruluş sürecinden gelen kazanımları yaşatmanın ve geleceğe taşınmanın da bundan başka bir yolu yoktur.

Tükenen bir cumhuriyetten sözümona bir "demokratik cumhuriyet" çıkarmak peşinde koşmak da aynı ölçüde hayalci ve dolayısıyla gerici bir ütopya ile oyalanmaktır. Bu beklenti dünya olaylarının genel seyrine, girmiş bulunduğumuz tarihsel dönemin genel eğilimlerine, bunun bulunduğumuz bölgeye yansımalarına da aykırıdır. Kendi geçmişinden gelen ilerici değerlerden bile kopan, toplum yaşamının tüm alanlarını ortaçağ artığı bir ideoloji ve kültüre göre yeniden şekillendirmeye çalışan, iç politikada polis rejimini kurumlaştıran ve dış politikada militarizmi ve saldırganlığı bir politika haline getiren bugünkü cumhuriyet, demokratikleşmeyi değil fakat yıkılmayı, yerini sosyalist bir cumhuriyete bırakmak üzere köklü bir biçimde aşılması beklemektedir.

Bugünün Türkiye'sinde mevcut gerici dengeleri altüst edebilecek biricik toplumsal güç işçi sınıfıdır. Gericilik atmosferini dağıtmak, kent ve kır yoksullarının hoşnutsuzluğunu düzen karşıtı bir mecraaya taşımak, böylece devrimci süreci ilerletmek, devrim davasını büyütmek ancak bu sınıfa dayanmakla olanaklıdır. Kürt sorununu bugünkü kısır döngüden kurtarmak, ulusal özgürlük ve eşitlik mücadelesini devrimi büyütmenin bir olanağına çevirmek de ancak işçi sınıfı hareketinin devrimcileşmesiyle, toplumda etkin bir güç olarak öne çıkmasıyla olanaklıdır. Bu kuşkusuz kolay değildir; ama başka bir yol, başka bir çıkış, başka bir çözüm yoktur. "Ulusal cumhuriyet" ya da "demokratik cumhuriyet" projeleri, toplumsal temelden yoksun, devrimin potansiyellerini düzenin çatlakları içinde eritmekten başka bir sonuç vermeyecek olan gerici ütopyalardır. (...)

TKİP IV. Kongresi Bildirgesi, Ekim 2012
(Devam edecek...)
www.tkip.org

Ortadoğu'da son gelişmeler

3 Ocak 2020'de İran Devrim Muhafızları'na bağlı Kudüs Gücü komutanı General Kasım Süleymani ile Haşdi Şabi Başkan Yardımcısı Ebu Mehdi el-Mühendis, İranlı subaylar ve Iraklı korumalarla birlikte on kişi öldürülmüş, Trump cinayeti üstlenmişti. İran, ABD'nin Irak'taki en büyük askeri üssünü füzelerle vurarak karşılık vermişti. Buna karşılık vermeyen ABD'nin İran saldırısını sineye çekmesi, "dünya jandarması" için zayıflık belirtisi olarak değerlendirilmişti.

Süleymani-el Mühendis cinayetinin yıldönümü yaklaşırken İran'ı hedef alan tehditlerin dozunu yükselten Trump yönetimi, savaş aygıtına Basra Körfezi'nde gövde gösterisi yapma emri verdi. ABD, B-52 nükleer bombardıman uçaklarını Kuzey Dakota'dan kaldırıp Ortadoğu'ya, bir nükleer denizaltıyı da Basra Körfezi'ne gönderdi. Aynı günlerde siyonist İsrail de kışkırtıcı tehditlerle provokasyonu pekiştirmeye çalıştı.

Trump'ın gideriyak bir çatışmaya çekmek istediği İran ise, tüm provokasyonlara rağmen, "sakin" bir tutum aldı. Ancak olası bir saldırıya hazırlıklı olduğunu ve uygun bulduğu yöntem ve araçlarla yanıt vereceğinin ilan etti. Militarist gövde gösterisi yapan Trump yönetimi ise, cinayetin yıldönümünde saldırı hazırlıkları yapıldığını iddia ederek, Amerikan askerlerini hedef alacak her girişime yıkıcı bir karşılık vereceği tehditleri savurdu.

Gerilimi tırmandıran Trump yönetimi önce Basra Körfezi'nde gösteri yapan askeri güçleri çekeceğini ilan etti ancak çok geçmeden çekilme kararının iptal edildiği açıklandı.

ABD GERİ ADIM ATTIRAMIYOR

Saldırı, provokasyonlar, ablukalar, ambargolar on yıllardır ABD'nin Ortadoğu politikasının merkezinde yer alıyor. Bunlara kimi zaman rüşvetler ekleniyor. Her türlü aracı kullanan Amerikan yönetimleri, ihtiyaca göre İsrail ile Körfez Şeyhlerini de kullanıyor. Buna rağmen ABD-İsrail-Körfez Şeyhleri cephesine karşı duranlar geri adım atmıyor.

Ömrünü dolduran Trump yönetiminin provokasyonları işe yaradığını gösteriyor. Uranyum zenginleştirme programında çitayı yükselten İran, ABD'nin çekildiği nükleer anlaşmada yüzde 3,67 ile sınırlanan uranyum zenginleştirme



oranını yüzde 20'ye çıkardığını, günlük üretimi de 8-9 kiloya çıkaracağını açıkladı. Trump'ın askeri güçlerini Basra Körfezi'nden çekmekten vazgeçtiğini ilan etmesinden sonra açıklanan bu kararlar İran, geri adım atmak niyetinde olmadığını gösterdi. İran yöneticileri, Amerikan ordusunun bölgedeki hareketlerini dikkatle izlediklerini, olası bir saldırıya etkili bir karşılık vereceklerini açıkladılar.

İKİ CEPHE BELİRGİNLEŞİYOR

ABD son aylarda İsrail ile diğer işbirlikçilerini bir cephede toplamak için yoğun çaba sarf etti. Nitekim Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Fas, Sudan gibi ülkelerin rejimleri, İsrail ile ilişkileri "normalleştirme" kararı aldılar. Bu işin merkezinde ise Suudi Arabistan var. Açıkça ilan etmekten çekinse de, Suudi kralı siyonistlerle yakın işbirliği içinde. Son olarak Katar ile Suudi Arabistan arasındaki gerilime müdahale eden Trump yönetimi, Körfez'deki kuklalarını barıştırdı. Bu rejimler ile İsrail, ilişkileri normalleştirmenin ötesinde, ABD destekli yeni bir cephe oluşturuyorlar.

Son günlerde yaşanan gelişmeler, başını İran'ın çektiği ABD-İsrail karşıtı cephenin de oluşmaya başladığına dair veriler sunuyor:

* Süleymani-el Mühendis ikilisinin ölüm yıldönümünde İran, Irak, Suriye,

Lübnan, Yemen gibi ülkelerde, korona-ya rağmen on binlerce kişinin katıldığı "şehitleri anma" gösterileri düzenlendi. Yapılan konuşmalarda ABD ile bölgedeki işbirlikçileri hedef alındı.

* El-Mayaden kanalına konuşan Lübnan Hizbullah'ı lideri Hasan Nasrallah, ABD-İsrail ikilisine ve Körfez rejimlerine açık mesajlar verdi. Suudi kralının ABD'den kendisinin öldürülmesini istediğini açıklayan Nasrallah, bin Selman'a yaptıklarının sonuçlarına katlanmaya hazır olması gerektiği mesajını verdi.

Filistin'e taşınan silahlarla ilgili bilgi veren Hizbullah lideri, Kornet füzelerinin Gazze'ye ulaştırılmasını Kasım Süleymani'nin bizzat organize ettiğini açıkladı. Suriye devlet başkanı Esad'ın Filistin, Lübnan, Irak direnişlerini desteklemek için elinden geleni yaptığını söyledi ve "direniş eksenini"nin olası bir ABD-İsrail saldırısına karşı durmaya hazır olduğunu iddia etti.

* Dikkat çeken bir diğer gelişme, Gazze Şeridi'ndeki direnişçi Filistin örgütlerinin askeri alanda ortak hareket etme kararı almalarıdır. İdeolojik-siyasi farklılıklarına rağmen silahlı direnişte ortak hareket etme kararının ilk somut adımı, 12 direnişçi örgütün ortak bir askeri tatbikat yapmaları oldu.

* Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, Hamas, İslami Cihad gibi direnişçi örgütle-

rin temsilcileri, katıldıkları bir televizyon programında, İran'ın Filistin direnişine her türlü desteği sunduğu, bu sayede füzelerin artık Gazze ve Batı Şeria'da imal edilebildiğini açıkladılar.

* Bu süreçte olası saldırılardan çekinen Trump yönetimi, Bağdat Büyükelçiliğindeki görevlilerin çoğunu tahliye etti. Oysa Haşdi Şabi komutanları herhangi bir saldırının düzenlenmemesi yönünde çağrı yapmışlardı. Bağdat'ta on binlerce kişinin katıldığı "şehitleri anma" gösterisinde yapılan konuşmalarda ABD'ye bir tür meydan okundu.

* Aynı günlerde yazılı bir açıklama yapan Irak Ketaib-i Hizbullah Genel Sekreteri Humeydavi ise şunları söyledi: "Bugün şer elçiliğine (ABD Büyükelçiliği) girmeyeceğiz. Hükümeti de devirmeyeceğiz. Hala vaktimiz var. Silahımız (Güçlerimiz), tarih boyunca tüm askeri kurumlar ve ordulardan daha düzenli ve kontrollü. Bu silah, her daim elimizde kalacak ve kimsenin bu silaha müdahale etmesine izin vermeyeceğiz."

Trump yönetiminin Basra Körfezi'nde güç gösterisi yaptığı günlerde yaşanan bu gelişmeler, ABD-İsrail-Körfez Şeyhleri cephesine karşı duran güçlerin de daha organize hareket etmeye başladıklarını gösteriyor. Son dönemde belirginleşmeye başlayan bu iki cephe, bölgedeki çatışma potansiyellerine işaret ediyor.



ABD ve İsrail'in İran sendromu

Amerikan emperyalizmi, İran'a boyun eğdirmek için savaş çıgırtkanlığını ve saldırgan tutumunu sistematik olarak yoğunlaştırıyor.

ABD ile İran arasında BM üzerinden yürüyen nükleer anlaşmazlık hala açıklığa kavuşmuş değil. Her iki taraf birbirlerini "gizli ajandaları" olmakla suçlamaya devam ediyorlar. Bu arada "İran uranyum zenginleştirme programına hız verdi" haberleri de emperyalist merkezlerin tekelci basınının manşetlerinden düşmüyor.

Batılı emperyalist ülkeler, ABD'nin Mayıs 2018'de tek taraflı çekildiği İran'la 2015'de varılan Nükleer Anlaşma'ya bir an önce geri dönmelerinden yanalar. Trump yönetimi görev süresi boyunca "İsrail'in güvenliği için" tek taraflı çekildiği anlaşmaya geri dönmeye razı edilemedi. Nükleer anlaşmazlık bahane edilerek İran'a uygulanan ambargo batılı emperyalist merkezlerin de bir nevi tekerine çomak soktuğu için, umut halef Joe Biden'a bağlandı. "Joe Biden göreve başladıktan sonra İran'la nükleer anlaşmaya hızlı bir şekilde geri dönmeyi hedefliyor" denilerek 'yüksek beklentiler' önden dile getiriliyor.

Joe Biden 'İsrail'in güvenliğine rağmen', 'bu düğümü' çözmeye başarılı olabilecek mi, bunu zaman gösterecek. Bu arada Joe Biden'dan 'yüksek beklentisi' olan, sadece batılı emperyalist ülkeler değil elbette. İran'ın mollalar rejimi de aynı beklentiler içinde ve bunu dillendiriyor.

Joe Biden da "göreve gelir gelmez 2015 Viyana anlaşmasına geri döneceğini" önden açıklayarak, bir nevi 'yüksek beklentilere' cevap vermiş oldu. Joe Biden'ın açıklamasını, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'nin "İran, 2015 Viyana anlaşmasının yükümlülüklerini yerine getirmeye hazırdır" açıklaması izledi.

KAĞIT ÜZERİNDE HER ŞEY ÇOK KOLAY

Kağıt üzerinde "İran uluslararası topluma nükleer silahlardan vazgeçme konusunda kalıcı bir taahhütte bulunmuştur" denilmekte. Aynı kağıt üzerinde İran'a uygulanan ambargo cenderesinin kaldırılması da yer alıyor. Bu taahhütlere rağmen İran'ın kendi petrolünü 'serbest piyasada' pazarlamasına bile tahammül edilmedi. "İslam Cumhuriyetine güven olmaz" denildi, 'gizli ajanda' denildi vs.

Joe Biden göreve geldikten sonra nükleer anlaşmaya geri dönüş için İran'la görüşmeye başladığında bunlar yeniden gündeme gelecek. Biden ve Ruhani nükleer anlaşma konusunda benzer sözler sarf etseler de işler kağıt üzerindeki kadar kolay görünmüyor.

ABD'nin Ortadoğu'daki çıkar bekçisi ve beşinci kolu İsrail, Tahran ile varılan nükleer anlaşmanın İran'ı atom bombası yapma hedefinden asla vazgeçiremeyeceği iddiasında ısrarlı. Aslında İsrail hem ABD ve hem de Avrupalı emperyalist odakların diline tercüman oluyor. Çünkü onlar da İran'ın İsrail'in iddia ettiği gibi

bir hedefi olduğunu düşünmekte. Elbette İran da hakkında böyle düşünülüyor. Ama karşılıklı bir oyundur, oynanıp gidiyor.

İran'ın nükleer programı ta Şah dönemine kadar uzanıyor. 1953 yılında ABD ve İngiltere istihbaratlarının iştiraki ile düzenlenen darbe ile İran Başbakanı Muhammed Musaddık ve hükümeti devrildi. Musaddık'ın yerine ABD'nin yeminli uşağı Şah Rıza Pehlevi göreve getirildi. ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, 2000 yılında "ABD'nin demokratik olarak seçilmiş Başbakanı Musaddık'ın darbeye devrilmesindeki rolünden dolayı özür diliyorum" demekle, darbedeki ABD rolünü alenen de kabul etti zaten.

ABD, tahta getirdiği Şah Rıza Pehlevi ile 1957'de ABD-İran nükleer anlaşması imzaladı. Pehlevi döneminin 38 günlük (4 Ocak-11 Şubat 1979) son başbakanı Şahpur Bahtiyar ise, görevinin bitmesinden iki hafta önce, 29 Ocak 1979'da ABD ile varılan 6,2 milyar dolar değerindeki iki nükleer santral anlaşmasının iptal ettiğini duyurdu.

ABD uşağı İran 'hükümdarı' Şah Rıza Pehlevi, "stratejik bir bakış açısıyla baktığımda atom bombasının saçma olduğunu" söylese de İran'ın nükleer silah arayışına olduğu "endişesi" öncelikle İsrail, ABD ve Avrupalı emperyalist odaklar tarafından hep taşına geldi. Bu, İran'ı dizginlemek için kullanılan ve güncelliğini yitirmeyen bir varsayım özelliğini yitirmedi hiç.

1979'da Şah'ın devrilmesinden sonra, tahtı devralan molla Ayetullah Humeyni verdiği bir fetvada "kitle imha silahlarının İslam hukukuna aykırı olduğunu" ilan etti. Humeyni sonrası onun tahtını devralan Halefi Ayetullah Ali Hamaney de defalarca "nükleer silahların İslam ile bağdaşmadığını" fetva etti. Bu fetvalara ne söyleyen ne de dinleyen inandı.

ABD'nin direk rolü ile 1980'de sekiz yıl süren İran-İrak savaşı başladı. İlginç-

tir, 1 milyon insanın hayatını kaybettiği savaşta ABD Irak'ı, İsrail ise İran'ı destekledi. Bu sayede her iki taraf da ABD silahları ile donatılmışlardı. Suriye ve Libya hariç tüm Arap ülkeleri Irak'ın, yani ABD'nin yanında yer aldılar.

ABD'nin düşman yaratma, düşmanlaştırma çabaları da hiç eksik olmadı. İsrail gizli servisi Mossad'ın Ağustos 2002'de, "İran Natanz'da bir uranyum zenginleştirme tesisi inşa ediyor" iddiası Ortadoğu'da İran dizginlemek, İsrail'in hareket alanını genişletmek için oynanan oyunun yeni bir perdesi oldu.

2000'li yıllarda Fransa, İngiltere ve Almanya ile görüşmelerde İran'ı temsilen baş müzakerecisi olan şu anki Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşması'nın (NPT) Ek Protokolü'nü gönüllü olarak uygulamayı ve uranyum zenginleştirmesini askıya almayı kabul etmesine rağmen, ABD ve batılı emperyalistler BM aracılığı ile İran'a kabulü mümkün olmayan dayatmalarda bulundular. O dönem görüşmelerde yer alan bir Alman diplomat, 2005'te müzakereler başarısızlıkla sonuçlanınca, meselenin "üzüm yemek değil, bağcı dövmek" olduğunu itiraf etti.

ABD'NİN 40 YILLIK HAYALİ: İRAN'I DİZE GETİRMEK!

İran'a yeniden diz çöktürmek ABD emperyalizminin 40 yıllık rüyasıdır. 1979'da İranlı işçi, emekçi ve yoksul kitlelerin baskı ve sömürüye karşı direnişleri sonucunda ABD ve batılı emperyalistlerin kuklası, faşist diktatör Şah Rıza Pehlevi ülkeyi terk ederek Mısır'a kaçmıştı. Humeyni önderliğindeki gerici-dinci mollalar, ilerici-devrimci güçlerin vahim hatalarının da sağladığı avantajlarla, geniş yığınları peşlerine takmayı başararak, yönetimi ele geçirdiler.

İşçi ve emekçiler, yoksul yığınlar çektikleri sefalet ve baskının nedeni olarak ABD'yi ve onun kuklası Şah Rıza Pehlevi'yi görüyorlardı. Gerici-faşist mollalar hem laiklik düşmanı ortaçağ artığı yaklaşımları gereği hem de kitlelerin bu bilincine rağmen ABD ve batılı emperyalistlerle dostluk içinde iktidarda kalamazlardı.

ABD kuklası Şah'a ve dolayısı ile ABD emperyalizminin İran'daki çıkarlarına mollaların çelme takmalarından ötürüdür ki ABD kırk yıldır yapamadığını (İran'ı dize getirmek) İran'ın "nükleer silahlar elde etme çabasıyla" ötürü, "uluslararası toplum"u da ardına alarak yapmaktaydı.

Dinci-gerici molla rejimi ise İran işçi sınıfı ve yoksul emekçi halkının ABD ve batılı emperyalistlere karşı öfkelerini peşinden sürükleyerek iktidarını pekiştirmeye çalışıyor.



Trump destekçileri Kongre'yi bastı

ABD'de başkanlık seçimlerinin resmen sonuçlanması beklenen Kongre oturumu, Trump'ın sonuçları kabul etmeyeceğini açıklamasının ardından destekçileri tarafından basıldı.

ABD Başkanı Donald Trump, 6 Ocak günü Washington DC'de miting düzenlemiş, sonuçları kabul etmeyeceğini ilan etmişti. Mitingin sonrasında, seçim sonuçlarının tescil edilmesi beklenen Kongre oturumu Senato ve Temsilciler Meclisi üyelerinin katılımıyla başladı.

Trump destekçileri ise provokasyonlarını sürdürüp polis ile çatışırken, bazı gruplar polis barikatını aşarak kongre binasını bastı.

Bu oturumda, Seçiciler Kurulu delegelerinin 14 Aralık'ta eyaletlerde kullandıkları oyların sayılması ve 3 Kasım seçim sonuçlarının tescil edilmesi bekleniyordu. Trump ise yardımcısı Pence'e delege oylarını reddederek kendi lehine sonuçları tescil etme çağrısı yapmıştı.

Yaşananların ardından Washington DC'de akşam 6'dan sabah 6'ya kadar sürecek sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Ulusal Muhafızlar'ın da devreye girdiği bildirildi. Washington Polis Şefi Robert Contee, yaptığı yazılı açıklamada, Kongre içinde polis tarafından vurulan ve daha önce hastanede hayatını kaybeden kadın göstericinin ardından 3 kişinin daha yaşamını yitirdiğini duyurdu.

Gelişmelerin ardından Trump cephesinden "barışçıl kalın, yasalara ve polise uyun" çağrıları geldi. Donald Trump ve kızı Ivanka Trump Twitter'dan ikiyüzlü açıklamalar yaptılar. İlerleyen saatlerde, Trump Twitter'dan da bir video yayımlayarak "barış" çağrısıyla "Şimdi evinize gidin" dedi. "Seçim sonuçlarının çalındığı" iddialarını yineleyen Trump, "Ama barış içinde eve dönün" dedi.

Trump'ın açıklaması, seçimlerin kazananı Joe Biden'ın, Trump'ı bu "kalkışmaya" son vermek için adım atmaya çağıran

konuşmasının ardından geldi.

DÜNYADAN "TEPKİLER"

Emperyalist şefler, kapitalist hükümetler ve sermayenin siyasi temsilcileri, D. Trump destekçisi faşistlerin Kongre binasını basmalarından dehşete düşmüş görünüyor. Zira baskın, emperyalist burjuvazinin lideri komundaki ABD'nin sözde "demokrasi"sinin imajını sarstı. Çok övündükleri sahte burjuva demokrasinin maskesi parçalandı. "Hukuk devleti" safatasına ise koyu bir gölge düştü.

Kapitalist dünyanın efendileri, polisin yol verdiği faşist çetelerin Kongre işgalini "bunaltıcı", "yıkıcı", "korkunç", "şok edici" gibi ifadelerle değerlendirdiler. Koro halinde "şiddet olaylarını" kınadılar ve demokrasiye bağlılığın önemi üzerine hamaset yaptılar. ABD'de yaşananların başka kötü örnekleri tetikleyebileceği belirtildi ve uluslararası etkisinin yıkıcı olacağına dikkat çekildi.

*Alman başbakanı Angela Merkel, Trump'ı "ayaklanmadan" sorumlu tuttu. Trump'ın Kasım seçimlerindeki yenilgisini hala kabul etmediğini ifade eden Merkel, "Bu tür şiddet olaylarının mümkün olduğu atmosferi yarattı." dedi. Gelişmelerin ve yansıyan manzaraların kendisini "kızdırıp üzdüğünü" belirtti. "Demokrasinin temel kuralı, seçimlerden sonra kazananlar ve kaybedenlerin olmasıdır" diyen Merkel, Washington'daki olayların, dünyanın diğer bölgelerini de etkileyeceğine atıfta "iyi demokratik süreçler için bir örnek değil" dedi.

*AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, yayınladığı Twitter mesajında ABD demokrasisine güvendiğini söyledi. "Barışçıl bir iktidar değişimi odak noktasıdır. Joe Biden seçimi kazandı. Bir sonraki ABD başkanı olarak onunla çalışmayı dört gözle bekliyorum."

*AB Dışişleri Temsilcisi Josep Borrell, "Dünyanın gözünde Amerikan demokrasisi bu gece kuşatma altında görünüyor" diye yazdı. Yaşananları, ABD demokrasisine, kurumlarına ve hukukun üstünlüğüne bir saldırı olarak nitelendirdi.

*Hollanda Başbakanı Mark Rutte Trump'a doğrudan hitap ederek, "Washington'da korkunç fotoğraflar var. Sevgili Bay Trump, Joe Biden'ın bugünkü seçim zaferini kabul edin" ifadelerini kullandı.

*Avusturya Başbakanı Sebastian Kurz ise yayınladığı Twitter mesajında, "Washington'daki sahneler karşısında şok oldum" dedi.

*İtalya Başbakanı Giuseppe Conte, şiddetin "siyasi hakların ve demokratik özgürlüklerin kullanılmasıyla bağdaşmadığını" söyledi.

*İngiltere İçişleri Bakanı Priti Patel de BBC'ye verdiği demeçte, "Trump'ın yorumları bu şiddete yol açtı. O, bu şiddeti körükledi ve şiddeti azaltmak için hiçbir şey yapmadı" ifadesini kullandı. Trump ile her zaman iyi ilişkileri olduğunu söyleyen İngiltere Başbakan Boris Johnson ise, Washington'da "utanç verici sahneler"den söz etti.

*İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da kervana katılarak "Bu, mümkün olan en güçlü şekilde kınanması gereken utanç verici bir eylemdi" dedi. İsrail Dışişleri Bakanı Gabi Ashkenazi ise Twitter paylaşımında "Büyük ve gerçek dostumuz Amerika, bağımsızlığından bu yana demokrasinin işaretçisi olmuştur ve özgürlük, adalet ve bağımsızlık değerlerini temsil etmektedir" ifadelerini kullanarak Trump'a dalkavukluk yaptı.

*Trump gibi faşist olan Polonya Devlet Başkanı Andrzej Duda ise olayları "ABD'nin iç meselesi" olarak nitelendirdi. Twitter mesajında "Polonya Amerikan demokrasisinin gücüne inanıyor" ifadelerini kullanarak Trump'a yaranmaya çalıştı.

*İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ise, huzursuzluğu batı demokrasisinin başarısızlığı olarak nitelendirdi. TV'de yaptığı konuşmada Ruhani, "Popülist bir adam ülkesinin itibarına zarar verdi" dedi.

*BM Genel Sekreteri António Guterres, Kongre binası işgalini kınadı ve bu gibi durumlarda siyasi liderlerin takipçilerini şiddet içermeyen davranışlara teşvik etmeleri, demokratik sürece ve hukukun üstünlüğüne saygı duyulması gerektiğine işaret etti.

*Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ise Twitter'dan yayınladığı video mesajında "Dünyanın en eski demokrasilerinden birinde görevi bırakan başkanın destekçilerinin seçimin meşru

sonuçlarına meydan okumak için şiddete başvurduğunu" söyledi.

*NATO Genel Sekreteri John Stoltenberg, "Washington'daki görüntüler şok edici. Demokratik seçimin sonucuna saygı gösterilmeli" ifadesini kullandı.

*Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hua Chunying «sükunet» çağrısında bulunarak "Çin, ABD vatandaşlarının en kısa sürede barış, istikrar ve güvenliğe kavuşmasını umuyor" dedi. Bununla birlikte Çin'e bağlı yayın organları ise iki yıl önce Hong Kong'da yaşanan ve Pekin'in sert tepki gösterdiği eylemler ile Washington'daki olaylar arasında benzerlik kuran paylaşımlar yaptı.

AMERİKAN TEKELLERİ TRUMP'TAN DESTEĞİNİ ÇEKİYOR

Amerikan ekonomisinin başını çeken tekellerin yöneticileri, Washington'da yaşanan şiddet olaylarının ardından, Trump'ın istifa etmesi ve başkanlığı barışçıl yolla teslim etmesi gerektiğini vurguladılar.

Amerika'nın en büyük bankası JP-Morgan Chase'in yöneticisi Jamie Dimon seçilmiş olan halkın temsilcilerini, barışçıl bir başkanlık devir teslimine destek çağrısında bulundu ve "Yüzyıllardır varolan demokrasimizin gereği budur" dedi.

Blackstone Group adlı sermaye grubunun başkanı ve kurucusu, Trump'ın önde gelen destekçilerinden biri olarak biliniyor. Buna rağmen Washington'da yaşanan saldırılar için, "Bu demokrasimize yapılmış bir hakarettir" diyerek tepki gösterdi.

Tepki gösteren bir diğer isim, dünyanın en büyük varlık yönetimi şirketi Black Rock'un CEO'su ve kurucu ortağı Larry Fink oldu. Tepkisini, "Bu, ulusumuza, demokrasimize ve halkın iradesine yapılmış bir saldırdır." sözleriyle dile getirdi.

Investmentbank'ın yöneticisi David Solomon ise ABD'nin "demokrasiye yatırım yapması gerektiğini" öne sürdü. Apple'ın yöneticisi Tim Cook da saldırıdan sorumlu olanların hesap vermesi gerektiğini belirtti.

Ayrıca Facebook'un kurucusu ve yöneticisi Mark Zuckerberg, Facebook'ta Trump'ın görüntülü çağrılarının bloke edilmesinin doğru olduğunu, bu durumun bir olağanüstü hal yaptırımı gibi algılanması gerektiğini vurguladı.

Büyük kapitalist tekellerin temsilcilerinin gösterdiği bu ve benzer tepkiler, "ABD demokrasisi"nin imajına çizik atan olaylardan duyulan rahatsızlığın dışa vurumudur. Tekellerin sözcülerinin çağrılarını, Kongre binasının basılmasından duyulan rahatsızlığı gösteriyor. Seçimleri kaybeden Trump'ı bir yana bırakan tekellerin, Biden yönetimiyle işbirliğine hazırlandıkları görülüyor.

Arjantin'de kadın hareketinin zaferi: Kürtaj hakkı kazanıldı!

Eylem Güneş

Arjantin kadın hareketinin uzun soluklu örgütlü mücadelesi, öfkesi ve ısrarı sonuç verdi. Güvenli, yasal ve ücretsiz kürtaj yasallaştı. Bu başarı, kadın hareketinin ve dayanışmasının bir zaferi olarak tarihe geçti.

Kürtaj yasası, 11 Aralık'ta Arjantin Ulusal Kongresi'nin alt kanadı Temsilciler Meclisi'nde onaylanmasının ardından, 29 Aralık'ta Senato'dan geçti. Yasa, hamileliğin 14. haftasına kadar kürtaj yapılmasına olanak tanıyor.

Yasaya dair oylamanın yapılacağı Kongre binasının önünde nöbet tutan ve çoğunluğu kadınlardan oluşan binlerce kişi kurulan dev bir ekranda oylamanın sonucunu ilk okuduğunda, sevinç çığlıkları ve duygu dolu dakikalar yaşandı: "Es Ley!" (Bu kanun!). Dünyanın dört bir yanından on binlerce kadın sosyal medyada #Abortolegal2020 (legalkürtaj2020) hashtagi ile, Arjantinli kadınların mücadelesini selamladı.

EN SON 2018'DE SUNULAN YASA TASARISI REDDEDİLMİŞTİ

Arjantin kadın hareketi en son 2018 yılında, yoğun bir kürtaj kampanyasının sonucunda, kürtaja sadece cinsel saldırı sonucu yaşanan hamileliklerde veya annenin hayatının tehlikede olduğu durumlarda izin veren mevcut yasanın kaldırılması ve kadınlara 14'üncü haftaya kadar kürtaj hakkı tanıyıp gerekli tedavinin ücretsiz sağlanmasını öngören yasa tasarısını, 7. kez meclise sunmuştu. Tasarının tartışılması kabul edilmiş ancak tasarının Katolik Kilisesi'nin de baskısıyla Senato'da reddedilmişti.

Bunun üzerine kadınlar aynı gün "Bizim hayatımız pazarlık edilemez" diyerek, sokaklara geri döndü ve kürtaj hakkı mücadelesinin sembolü olan yeşil mendilleriyle yüze yakın etkinlik düzenlediler. (Yeşil mendil veya eşarp farışist cunta generallerinin tacizlerini, beyaz mendil veya beyaz eşarp takarak protesto eden Arjantinli kadınlara atfen kullandıkları bir sembol.)

Kadınlar "Mendilleri saklamıyoruz" kampanyasıyla kürtaj mücadelesine kaldıkları yerden devam ettiler. 2019 yılında tecavüze uğrayan 11 yaşında bir çocuğa sezaryenle doğum yaptırılması üzerine, kürtaj yasasına karşı öfke bir kez daha



sokağa taşı ve mücadele daha da kitleleşti.

Aralık 2019'daki genel seçimlerle iktidara gelen ve merkez soldan kabul edilen Devlet Başkanı Alberto Fernandez seçim vaadi olan kürtajın yasallaşması ile ilgili tartışmayı 2020'de başlatacağını duyurdu. Ancak Covid-19 salgını nedeniyle buna ara verildi. Oysa kadın cinayetleri aralıksız sürüyordu ve kadın hareketi kitlesel, yaygın ve militan protestolarla sokakları terk etmiyordu. Kadın hareketinin baskı altında Fernandez kürtajın yasal hale getirilmesini içeren yasa tasarısını 17 Kasım 2020'de Kongre'ye sunmak zorunda kaldı. Böylece, 1920 yılında yasaklanan Kürtaj hakkı, kilisenin baskısına rağmen, kadınların onlarca yıldır sürdürdükleri mücadele sonucunda kazanıldı. Artık kürtaj Arjantin'de yasal bir hak.

ARJANTİN GÜNEY AMERİKA'DA KÜRTAJA İZİN VEREN İLK BÜYÜK ÜLKE

Eski yasaya göre cinsel saldırı sonucu yaşanan hamilelikler veya annenin hayatının tehlikede olduğu durumlar dışında kürtaj 4 sene hapis ile cezalandırılıyordu. Şimdiye değin yasa dışı kürtaj nedeniyle Arjantin'de onlarca kişi mahkemece hüküm giydi.

Arjantin Sağlık Bakanlığı'nın tahmini verilerine göre ülkede her yıl 370 bin kadın (insan hakları gruplarına göre bu sayı 500 binden fazla) yasa dışı kürtaj yaptırıyor. Bu süreçte ortaya çıkan komplikasyonlar nedeniyle hastaneye kaldırılan kadınların sayısı ise yılda 50 bine

yaklaşıyor. Çok sayıda kadın ise yaşamını yitiriyor.

Arjantin'de kadınlar kürtajın suç olmaktan çıkarılması ve yasal hak haline getirilmesi için uzun soluklu bir mücadele yürüttüler. Bugün ulaşılan zafer, kadın hareketlerinin 1990'lardan bu yana yürüttüğü eylemler ve kampanyaların bir sonucudur.

Arjantin Güney Amerika'da Uruguay ve Guyana'dan sonra seçmeli kürtaja izin veren üçüncü ülke oldu. Küba, kürtajı 1965'te yasallaştırmıştı. Meksika'da sadece Mexico City ve Oaxaca eyaletlerinde kürtaja izin veriliyor. Brezilya gibi birçok ülkede kürtaja yalnızca tecavüz veya annenin hayatını riske atma gibi son derece sınırlı durumlarda izin veriliyor. Dominik Cumhuriyeti ve El Salvador gibi bazı ülkelerde ise kürtaj tamamen yasak. Şili'de 1973'te Pinochet'in faşist diktatörlüğü kürtajı tamamen yasaklamış, geçtiğimiz yıl Anayasa Mahkemesi'nce yasa gevşetilmişti. Kolombiya'da ise kadın hareketi geçtiğimiz günlerde anayasa mahkemesine kürtajın ülkenin ceza yasasından çıkarılmasını isteyen bir dava açtı.

ARJANTİN'DE 1980'LERDEN BU YANA KİTLESEL KADIN HAREKETİ

Arjantin'de kürtaj hakkı için mücadele 1980'lere dayansa da askeri faşist diktatörlük döneminde ve cuntanın yıkılışının ardından toplumda siyasi bir karşılık bulamadı. O dönemde faili meçhul cinayetleri protesto eden, kaybedilen çocuk-

larını arayan Plaza de Mayo anneleri ve büyükanneler faşist cuntaya büyük darbeler vuran kampanyalar yürütüyordu.

1985 yılında ülkenin çeşitli bölgelerinden onbinlerce kadın bir araya gelerek ilk Ulusal Kadın Buluşması gerçekleştirdi. Sayısı yüzbinleri bulan kadın kitlesi yılda bir kez Arjantin Kadın Konferansı'nda bir araya gelerek, kadın sorunu ve mücadelenin yöntemleri üzerine tartışmalar sürdürüyor, kampanyalar örgütüyor. 2001 krizinden sonra işsizlerin küçük mahallelerde kurulan dayanışma ağları üzerinden bira araya gelerek şekillenen Arjantin İşsiz Kadınlar Hareketi'nin (Piqueteras) 2003 yılında Kadın Konferansı'na katılması, konferansın gündemine neoliberalizmle mücadele ve taban örgütlenmesi sorununu soktu. İşsiz kadınlar hareketi kadın hareketinin tabana dayalı örgütlenmesinde ve kriz karşıtı mücadelesinde önemli bir yer tuttu. 35 yıldır gerçekleşen kadın konferansına 2019 yılında 200 bin kadın katıldı.

Kürtajın yasallaştırılmasını hedefleyen resmi kampanya 2005'te, Güvenli ve Ücretsiz Yasal Kürtaj Hakkı Ulusal Kampanyası'nın kurulmasıyla başladı. Bu girişim 2008'te Senato'ya kürtaj hakkı için ilk tasarımı sunduysa da milletvekilleri tasarıya gerekli ilgiyi göstermediler. Kürtajı yasallaştırmak amacıyla bir araya gelen 300'den fazla örgüt kapsayan ulusal kampanya her iki yılda bir tasarımı sunmaya devam etti.

Ama kürtaj hareketi asıl gücünü, 2015'te 14 yaşındaki hamile bir kız çocuğunun da aralarında olduğu kadın cina-

yetleri nedeniyle kazandı.

MİLİTAN BİR ÇİĞLIK: Nİ UNA MENOS! (BİR KİŞİ DAHA EKSIKMEYECEĞİZ!)

2015 yılında 14 yaşındaki Chiara Pa-ez'in 16 yaşındaki eski sevgilisi tarafından ailesinin de yardımıyla insanlık dışı bir şekilde öldürülerek gömülmesi ve otopside kız çocuğunun 8 haftalık hamile olduğunun ortaya çıkması, toplumun tüm kesimlerinde kadın cinayetlerine karşı büyük bir öfke patlamasına yol açtı.

Kadın cinayetlerine dur demek için bir grup gazeteci kadın Ni Una Menos (Bir kişi daha eksilmeyeceğiz!) şiarıyla bir kampanya başlattı. 3 Haziran'da 1 milyon kişi "Ni Una Menos!", "Artık yeter!" diyerek sokaklarda kitlesel gösteriler yaptı. Bu, Arjantin'de demokratik haklar için mücadelede önemli bir dönüm noktası oldu ve aynı zamanda kadın mücadelesinin örgütlenmesinde önemli bir rol oynayan ve tüm dünyaya yayılan Ni Una Menos hareketini yarattı.

Şiddet karşıtı bir kampanya olarak ortaya çıkan Ni Una Menos hareketinin ilk eyleminin tek talebi vardı: Kadın cinayetlerine son verilmesi. Ama hızla kitlesellenen hareketin talepleri ekonomik, sosyal, politik sorunları da içine alarak genişledi, erkek şiddetiyle mücadelenin yanı sıra kapitalist sistem ile mücadelenin gerekliliğini bilince çıkardı.

Kürtaj yasasına karşı mücadele Arjantin'de kadına karşı şiddet, kadın cinayetleri ve kadın kaçırılmalarına karşı büyüyen öfke ile iç içe büyüdü. Özellikle genç kadınların #NiUnaMenos ile birlikte duyarlılıkları daha da arttı. Düzenledikleri eylemler yaşlı kadın ve erkekleri de eylemlilik içine çekti. Kırsal bölgelerde sürdürülen kampanyalarla kentlerde süren mücadele birleştirildi. Sermayenin sağcı Macri hükümetinin neoliberal saldırı politikalarına karşı gerçekleşen mücadeleler bağlamında kapsamlı bir 8 Mart örgütlendi.

İLK ARJANTİN KADIN GREVİ

Arjantinli kadınlar, 31. Ulusal Kadın Buluşması'nda, kadınlara karşı uygulanan her türlü şiddete karşı eylem kararı aldılar. Bunun ertesinde, 8 Ekim 2016 günü, 16 yaşındaki Lucía Pérez tecavüze uğradı, öldürüldü ve cesedi Güney Amerika'da sömürgecilik döneminden kalma işkence biçimi olan kazığa oturtulmuş halde bulundu. Bu vahşet kadın kitlelerini yeniden sokağa döktü. Arjantin Kadın Buluşması tarafından gerçekleştirilen kitlesel protestolara polis müdahalesi sert oldu.

13 Ekim günü, Ni Una Menos kolektifi ilk Arjantin Kadın Grevi için çağrı yaptı. Grev fikri hızla yayıldı ve beş gün içinde, 19 Ekim 2016'da ilk Arjantin Kadın Grevi

örgütlendi. Fabrikalarda, okullarda evlerde yaşamın her alanında hayat 1 saat durdu. Ev kadınları pencerelerden balkonlardan siyah çarşaf lar astı. Aynı gün işçi ve emekçi kadınların kitlesel gösterilerine Arjantin ve Latin Amerika'nın pek çok yerinde ve New York'ta milyonlarca kadın katıldı. Ni Una Menos hareketi, fabrikada, evde, okulda, mahallede, nerede üretiyorsak orada diyerek örgütlediği uluslararası kadın grevleriyle politik bir güç haline dönüştü.

Hareketin öncüleri, ulusal kadın grevi ile ilgili anlatımlarında, hareketin başlangıcından itibaren kadın grevi fikirleri olduğunu, ama bunun 3 yıl hayal olarak kaldığını, Polonyalı kadınların kürtajı yasaklayacak bir yasa teklifine karşı 3 Ekim 2016'da greve gitmelerinin kendilerini de harekete geçirdiğini anlatacaklardı. Bunu, "O an, bizim hayalimiz biçim kazanmaya başladı ve taşıdığı potansiyelin ne kadar büyük olduğunu gördük" diye ifade edeceklerdi.

Kadın grevi Latin Amerika'da kadın hareketi tarihinde bir dönüm noktası oldu. Kadın hareketi içinde antikapitalist dalganın yükselmesine yol açtı. Neoliberal ekonomi politikalarının ve kitlesel işten çıkarılmaların uygulayıcısı olan gerici Macri hükümetine karşı iş bırakma eyleminin ilki, işçi ve emekçi kadınlar tarafından gerçekleştirilmişti. Kadın grevi kadına yönelik fiziksel şiddet, tecavüz ve kadın cinayetlerinin kapitalist sistemle bağlarının kurulmasını kolaylaştırdı. Kapitalist sömürde görünmeyen emekleri ve evde ürettikleri emekleri ile kapitalist sistemi ayakta tuttuklarını ama onu yıkabileceklerini bilince çıkaran kadınlar mücadelenin öznesi olduklarını kavradılar.

Bu kadın hareketini radikalleştirirdi ve anti kapitalist bir güce dönüştürdü. İlk uluslararası kadın grevinden sonra kadın hareketi hızla büyüdü.

ULUSLARARASI KADIN GREVİ

Ocak 2017'de Trump'ın göreve başlamasından sonra Amerikalı kadınların

dünyada yankılanan eylemlerinden cesaret aldıklarını söyleyen Arjantinli kadınlar, 8 Mart Uluslararası Emekçi Kadınlar Günü'nde, 8 Mart 2017'de ilk Uluslararası Kadın Grevi çağrısını yaptılar. Greve, neoliberalizmin adeta laboratuvarı haline getirilen Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere 60 ülkeden kadınlar katıldılar. Uluslararası kadın grevi, devrim tarihinin bir mihenk taşı oldu. Dünyanın her yanından kadınları birbirine bağlayan talepler genişletildi, hareket kitleselleşti, radikalleşti.

Kürtaj hakkı için 2017'nin sonlarında Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te düzenlenen bir protesto gösterisinde ise beklenmedik bir kitlesellik yaşandı. Arjantin kadın hareketi 8 Mart'ta olduğu gibi 28 Eylül'ü de yasal kürtaj hakkı için mücadeleyi, kapitalist krizin faturasını ödemeyi reddederek kapitalist sisteme karşı mücadeleyle birleştirdiği küresel bir mücadele gününe dönüştürdüler.

KADIN KİTLE HAREKETİNİN KAZANIMLARI VE AÇMAZLARI

Nüfusun çoğunluğu Katolik olan, Papa'nın ülkesi Arjantin'de kilisenin baskısına rağmen son yıllarda yaygın, kitlesel ve örgütlü bir ivme kazanan kadın hareketi kürtaj hakkı ile önemli bir zafer kazandı ve bunun diğer ülkelerde de domino etkisi göstermesi bekleniyor.

Arjantin'de işçi sınıfı ve emekçiler köklü bir örgütlenme ve eylemlilik geleneğine sahip. Kadın hareketinin seyri izlendiğinde de bunu görmek mümkün.

Kadın cinayetlerine bir tepki olarak ortaya çıkan, gerçekleştirdiği büyük eylemler ve milyonlarca kadının katıldığı uluslararası kadın grevleriyle, şiddetin cinsel, ekonomik, sosyal ve politik boyutlarıyla anlaşılmasını sağlayan kadın kitle hareketi, yasal olmayan kürtajların yarattığı sonuçları da gündemleştirerek, yasal, ücretsiz ve güvenli kürtaj talebinin yüzbinlerce kadın tarafından sahiplenilmesine neden oldu. Kadınların üretimden

gelen güçlerini ve taleplerini buluşturdu. Evde, okulda, fabrikada, mahallede, kısaca kadınlar neredeyse orada eyleme geçmenin imkanlarını yarattı. Arjantin'de öfkeyi, isyanı, radikalliği, kitleselliği ve umudu barındıran örgütlü kadın hareketinin politik ve güçlü sesi, sokaklarda hep yankılandı. Arjantin kadın kitle hareketi kürtaj hakkını sokaklarda böyle kazandı.

Tüm bu eylem ve grevlere halihazırda feminist eğilimli bağımsız kadın örgütleri ve kitle örgütleri yön veriyor. Fakat kadın kitle hareketinde giderek anti-kapitalist söylem ve talepler yükseliyor. Kadın grevi ve kitle eylemlerinin temel gündemlerini, kadına yönelik şiddetin ve kapitalizmin derinleşen krizinin sonuçlarına karşı mücadele oluşturuyor.

Arjantin kadın kitle hareketi dünyada yükselen kadın hareketinden etkileniyor, mücadele deneyimlerini alarak bir üst düzeye çıkarıyor. Eşi görülmemiş bir şekilde kitlesellenen, giderek radikalleşen hareket anti-kapitalist karaktere bürünüyor. Tersinden, Arjantin kadın kitle hareketi de dünya kadın kitle hareketini etkiliyor. Çeşitli ülkelerdeki eylemler en büyük gösterilere dönüşüyor. Şiarları ve mücadele deneyimleri evrenselleşiyor. Yaşanan kitleselleşme ve siyasallaşma, kadın örgütlenmesinin yeni biçimlerini ortaya çıkarıyor. 8 Mart'lar, 25 Kasım ve 28 Ekim'ler küresel olarak mücadele günlerine dönüşüyor ve milyonları sokağa döküyor.

Tüm dünyada olduğu gibi Arjantin'de de eşitlik ve özgürlük için harekete geçen milyonlarca kadın sokakta önemli bir gücü oluşturuyor. Ancak halihazırda tutarlı devrimci bir önderlikten ve halen kendisini yedekleyecek, önüne yeni ufuklar açacak devrimci proleter bir kitle hareketi ekseninden yoksun olması bugün kadın kitle hareketinin en önemli açmazıdır. Devrimci proleter bir kitle hareketi ekseninde yürüyecek kadın hareketi, devrimci bir önderliğe sahip olduğu koşullarda çığ olup önündeki tüm bentleri yıkıp atacaktır.



Pandemi yılında kadınlar: Daha fazla sömürü...

Covid-19 salgını, resmi tarihe göre Türkiye’de yaklaşık bir yıldır sürüyor. Mevcut tabloya bakıldığında görünen o ki daha uzun bir süre yıkıcı etkisini göstermeye devam edecek. Pandeminin etkili olduğu bu bir yıllık süreçte sermayedarlar kârlarını katlarken, işçi ve emekçilere daha fazla açlık, yoksulluk, işsizlik, güvencesizlik ve sömürü düştü. Haliyle, işçi ve emekçi kadınların durumu çok daha ağır ve dayanılmaz hale geldi.

Pandemi sürecinde en önce işten atılanlar, kapitalist sistemde ucuz işgücü olarak görülen kadın işçilerdi. Sigortalı-sigortasız çalışan binlerce kadın işçi işten atıldı. Bir milyonu aşkın kadın işçinin kayıt dışı çalıştırıldığı Türkiye’de, DİSK-AR’ın raporuna göre, kadınlarda geniş tanımlı işsizlik oranı 2019’da %26,5 iken, 2020 yılının ilk dört ayında %34,1’e yükseldi. Ayrıca Covid-19 nedeni ile revize edilmiş geniş tanımlı işsizlik oranı erkeklerde %50,1, kadınlarda ise %56,4 olarak saptandı. Keza yoksulluk sınırının altında yaşayan 10 milyonu aşkın insanın yarısından fazlasını kadınlar oluşturmaktadır. İşini ‘kaybetmeyen’ kadınlar ise düşük ücretlerle, güvencesiz bir şekilde, yarı zamanlı olarak, salgınla burun buruna çalıştırılıyorlar. Mülteci kadın işçilerin durumu elbette daha kötü. Mülteci kadınlar arasında sigortalı çalışan yok denecek kadar az.

2019 Mart-Kasım döneminde kadın-erkek on binlerce işçi Covid-19 hastalığına yakalandı. Kamuoyuna yansayan



bilgilere göre 400’e yakın işçi hayatını kaybetti.

Sermayedarların “aynı gemideyiz” palavralarının emekçi kadınların sefaleti karşısında hiçbir inandırıcılığının olmadığını, bu kısıtlı veriler bile yeterli açıklıkta gözler önüne seriyor. Kapitalistlerin gemilerinde kârlar katlanıyor, şatafatlı hayatlar devam ediyor. Bizim gemimizde işsizlik, yoksulluk, şiddet, taciz, tecavüz, ölüm...

Sömürü sisteminin ihtiyacı doğrultusunda eve kapatılan kadınların sayısı pandemi sürecinde işten atılmaları bir-

likte daha da arttı. Sistemin kadınların üzerine yıktığı ev işleri ve çocuk bakımı gibi işler emekçi kadınların yaşamını bu süreçte daha da zorlaştırmıştır. Yapılan araştırmalarda pandemi sürecinde kadınların pek çoğu, evde kaldıkları sürece yoğun stres ve endişe içinde olduğunu belirtiyor. Bunun yanı sıra pandemiyle geçen bir yıllık süreçte kadına yönelik şiddet arttı, 500’e yakın kadın katledildi. Kadın cinayetlerine karşı önlem almak bir yana, sanıklara iyi hal indirimleri yağdırıldı, birçoğuna soruşturma dahi açılmadı.

Sağlık sektöründe tablo daha da ağır-

laşıyor. %65’ini kadın çalışanların oluşturduğu sektörde, uzun çalışma saatleri ve ağır iş yükü altında ezilen sağlık emekçisi kadınlar bir de çocuk bakımı, ev işi gibi işlerle başa çıkmak zorunda kalıyorlar. Onlarcası alınmayan önlemler sebebi ile ölüyor. 2020’de koronavirüse yakalanan her on kişiden biri sağlık emekçisiydi. Türk Tabipler Birliği’nin 28 Aralık 2020 tarihli açıklamasına göre 117 tıp doktoru, 39 eczacı, 30 teknisyen, 18 hemşire, 15 diş hekimi, 7 sağlık memuru, 3 veteriner ve diğer (idari personel, güvenlik görevlisi, şoför, aşçı, hizmetli vb.) 71 kişi olmak üzere toplam 300 sağlık emekçisi Covid-19’dan hayatını kaybetti.

Göstermelik alkışlar değil, gerekli acil önlemler talep eden sağlık emekçileri kaderleriyle baş başa bırakılıyorlar. Ücretsiz ve nitelikli kreş, bakmakla yükümlü oldukları hasta, yaşlı vb. kimseler için bakım evleri, eşit işe eşit ücret taleplerini her fırsatta yineleyen sağlık emekçisi kadınların talepleri görmezlikten geliniyor. Bir yanda sağlıkta şiddet vakaları artarken, diğer yanda verilerin doğru aktarılmasını talep eden, gerekli tedbirlerin alınmasına tepki gösteren sağlık emekçileri devletin düşmanca tutumuyla karşı karşıya kalıyorlar.

Kapitalizm, yaşamlarını çaldığı işçi ve emekçileri pandemiye de bahane ederek tam anlamıyla felakete sürüklemekten geri durmuyor. Bu sömürü cehenneminden kurtulmanın yolu ise kadın-erkek ele verip mücadele etmekten geçiyor.

Kreş yalını

Kadınları sosyal hayattan uzaklaştıran en büyük sorunların başında çocuk bakımı geliyor. Kısa süre önce başımdan geçen olayı anlatmak istiyorum.

Ben tekstilde çalışan bir kadın işçiyim. Çocuğumun daha sağlıklı bir ortamda gelişmesi için kreş arayışına girdim. Sosyal medya hesabımda “herkese ücretsiz kreş imkânı” diye haberler gördüm. Çok sevindim, hemen e-devlet üzerinden başvuru yaptım. Altı ay kadar bekledim, sonra telefonuma gelen mesaj beni çok heyecanlandırdı. Gelen mesajda şu ifadeler yer alıyordu: “Kreş baş vurunuz onayladı. En yakın sosyal hizmetlere giderek işlemleri yapabilirsiniz.” Ertesi gün aynı iş yerinde çalışan kadın arkadaşşıma anlattım. O da “he-

men gidelim, başvuru yapalım” dedi. Biz zaman kaybetmeden hemen sosyal hizmetlerin yolunu tutuk.

İçeri girdiğimizde gelen mesajı yetkili memura gösterdik. Memur da ilk olarak “gelen mesaja çok fazla umutlanmayın” diyerek cevap verdi. Daha sonra görevli memur bana “eşin hapiste mi?” diye sordu. Ben de “ne alaka” diyerek cevap verdim. Ve memur arkadaş “Öyle olması gerekiyor ya da eşinden ayrı olman gerekiyor” diyerek cevap verdi. Ben ise “Bu nasıl saçmalık ben çocuğumu kreşe göndermek için illa eşimin hapiste ya da eşimden ayrı olmam mı gerekiyor.” di-

yerek cevap verdim. Yetkili memur akıl vermeye devam ederek, “o zaman özel kreşe gönderin.” dedi.

Ben ve eşim asgari ücret ile çalışıyoruz. Çocuğumuzu özel kreşe nasıl gönderebiliriz? Bundan kaynaklı çok zorluklar çekmekteyim. Çocuğum bir gün anneannesinin yanında, bir gün babaannesinin yanında kalıyor. Eşim de ben de çalıştığımız için çocuğumun gelişimine yardımcı olamıyoruz. Bir umut ile devletin kreş imkanlarından yararlanmak istedim ama o da olmadı. Ama Tayyip Erdoğan biz kadınlara “üç çocuk yapın, devlet çocuklarınıza bakar” diye çağırda

bulunuyor. Ama söylediklerinin doğru olmadığını görmüş oldum. Devlet bizlere ücretsiz kreş dahi sağlamıyor. Çalıştığım fabrikada kadın işçilerin çoğunluk olmasına rağmen kreş açmıyorlar.

Devlet ve patronlar biz kadınları:

Sadece doğurgan bir varlık olarak görüyorlar!

Evde hizmetçi ve çocuk bakıcısı olarak görüyorlar!

Çalıştığımız işyerlerinde ikincil cins olarak görüyorlar!

İşyerlerinde ucuz iş gücü olarak görüyorlar!

Bu nedenle, biz kadınlar yaşadığımız sorunlara karşı birlikte hareket etmeliyiz!

KÜÇÜKÇEKMECE’DEN BİR KADIN İŞÇİ

Bir devrimci işçinin ardından: Acımız ve öfkemiz büyük...

Bir işçiyi, kendi sınıfının savaşçısı devrimci bir işçiyi, Veysel Akgül yoldaşı yitirdik. Acımız ve öfkemiz büyük...

Ölüm raporunda ölüm nedeni Covid-19 yazıyor. "Covid-19'dan dolayı yaşamını yitirenler" istatistiğine bir rakam olarak dahil edildi. Bunun hesabı elbette sorulacaktır!

Yürürlükteki özel mülkiyet ilişkilerine, bu ilişkilere yasal statü kazandırarak güvence altına alan kapitalist sistemin yasa ve hukuk sistemine göre, milyonlarca işçi ve yoksul gibi Veysel yoldaşın ölümünden de hiç kimse sorumlu değil! Biliyoruz ki işçileri yaşam haklarını hiçe sayarak çalışmaya zorlayanlar bu cinayetlerin sorumlusudurlar.

Kendi sınıfının kurtuluşu uğruna sürdürdüğü mücadelede sınırsız acılar yaşayan Veysel yoldaşın beklenmedik ve erken bir zamanda aramızdan ayrılmasının sorumluları dün ona işkence yapanlar ve bugün de onu çalışmaya zorlayanlardır. O, emeğinin sömürülmesine karşı sessiz kalmadı. Gücünü, "sınıfa karşı sınıf" programı ekseninde verilen kavgada yer alanlarla birleştirdi. Emeğin kurtuluşunun, emeği sömürülerek yaşam hakları ellerinden alınan işçilerin eseri olacağı bilinciyle kavgasını sürdürdü.

Veysel yoldaşımızın zamansız olarak aramızdan ayrılması, sermayenin hükümran olduğu düzende, sermayenin çoğalmasının kaynağı olan işgücünü fiziksel varlığında bütünleştiren işçilerin payına doğal bir ölümün bile düşmediğini gösterdi.

Doğa ve doğa üzerindeki bütün canlıların varlığını azami kâr uğruna heba eden, insan toplumuna karşı savaş anlamına gelen kapitalist sistemin ömrünün uzaması, yoğun bir sömürüye maruz bi-

raktığı işçi ve emekçilerin yaşam sürelerinin kısaltılmasına bağlıdır. Sermayenin yeniden büyümesi zenginliklerin kaynağı olan doğa ve emek gücünün tahrip edilmesinden bağımsız olarak gerçekleşmez. İşçinin sefaleti gibi, doğanın tahrip edilmesi de sermayenin büyümesinin önkoşuludur. İşçi ücretlerini sürekli basıkılarak asgaride tutma eğilimi taşıyan sermaye, çalışma süreleri ve verimliliği ise azamileştirmeyi hedefler. İşçinin kölelik koşullarında çalışmasını sağlamak için her durumda devletin yargı ve zor aygıtını devreye sokar. Minimize edilen işçi ücretlerini kapitalist tekellerin kârlarının azamileştirilmesi tamamlar. Burjuva ahlak, kültür ve önyargıların egemen olduğu sistemde asgari ücret bir pazarlık konusu olarak utanmazca masaya yatırılırken, kârların azamileştirilmesi bir doğa kanunu gibi sunulur.

Kapitalist üretim koşulları altında bir işçi, çalıştığı zaman bile hayatını idame ettirmek için yeterli bir ücret ve hayat standardından yoksundur. Çalışma koşullarından çalışma süresine, barınmadan kültürel ihtiyaçlarının karşılanmasına, sağlıktan çocuklarının eğitim olanaklarına erişmesine kadar günlük yaşamın en temel haklarından mahrum bırakılır. Üretim araçlarının, makine ve fabrikalarının, hammadde kaynaklarının özel mülkiyet tekelinde olduğu, ihtiyaçlar yerine kâr için üretimin esas alındığı kapitalist sistemde bir işçinin iş bulabilmesi bile bir lütuf gibi sunulur.

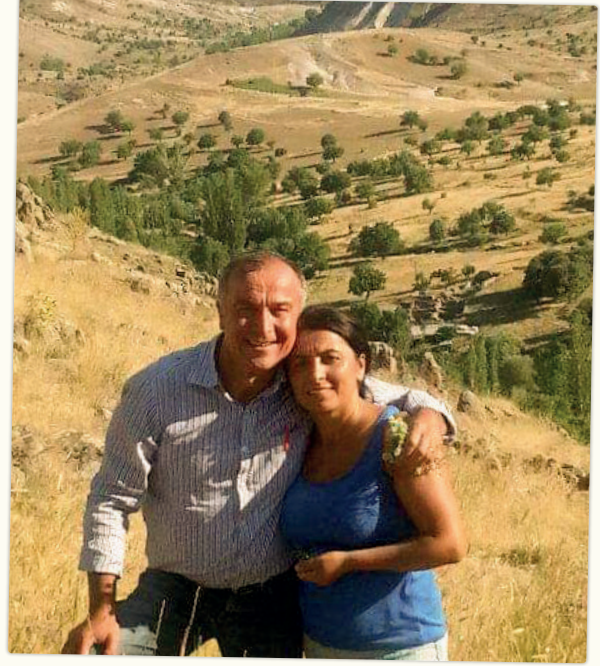
Savaş zamanlarında olduğu gibi günümüzde yaşanan salgın döneminde de işçinin zaten zor olan yaşam koşulları tam bir cehennem azabına dönüşmüştür. Haksız ve gerici savaşlarda işçiler, yoksullar ve onların çocukları zorla cepheye sürülürken, cephe gerisinde

kalanların çalışma ve yaşam koşulları çok daha ağırlaşır. Çalışma süreleri uzar, sofralarındaki ekmek küçülür. İşçiler, cephedeki çocuklarının daha çok ölmeleri/öldürmeleri için militarist amaçlara uyarlanan fabrikalarda daha çok barut, mermi ve silah üretmeye zorlanırlar.

Covid-19 salgınında bir yanda "Hayat eve sığar" diye şarlatanlık yapanlar, işçi ve yoksulların hayatı eve sığdırmalarını onlara çok görürler. İşçileri işsizlik ve açlık kırbacıyla evlerinden zorla söküp çıkartarak, toplu üretim-cinayet mekanlarına, ölüm meydanlarına sürerler. Oysa, hayatın eve sığması işçinin günlük yaşamının rutini-dir. Zira işçilerin çalışmak dışında geriye kalan ne bir boş zamanları, kişisel hobbilerini geliştirmek, kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılmak için ne yeterli zamanları ve ne de maddi olanakları vardır.

Kapitalistlerin sermaye ve meta ihracı için ihtiyaç duydukları pazarların ele geçirilmesi amacıyla yürütülen savaşlarda cepheye sürülen askerler gibi, pandemi koşullarında fabrika çarklarını döndürenler de işçilerdir.

Fransa Devlet Başkanı Macron pandeminin daha başlarında "savaşta gibiyiz" derken, kapitalist tekeller adına yalın bir gerçeği dile getiriyordu. "Savaşta" söylemini, olağanüstü hal ilanı takip etti. Savaşlarda, askerler "En büyük asker bizim askerimiz" toplu ayinleriyle kutsanarak cepheye sürülürken, salgına karşı ön saflarda savaşa sürülen sağlık emekçileri de sağlık (ölüm) bakanları ve devlet başkanlarının alkışlarıyla kutsanarak, burjuvazinin sınırsız kâr ihtirasları uğruna



ölüme sürüldüler. Pandemi, sağlık emekçileri, işçiler ve yoksullar için tam bir soykırım dönüştürüldü. Bir milyondan fazla işçi ve yoksul gibi, Veysel yoldaşın da zamanından önce ölümüne yol açan, kapitalist tekellerin bu hoyratlığı ve onların vahşetini tam bir saldırganlıkla, OHAL'ler zoruyla uygulayan devletlerin ölüm politikaları olmuştur.

„Ölüm hayatın bir parçasıdır“ derler, ki bu doğrudur. Bununla birlikte burjuvazinin doymak bilmez oburlukları uğruna erken gerçekleşen, beklenmedik her ölüm çok acı vericidir.

Bertolt Brecht'in dediği gibi, „İnsan, sadece, kimse onu düşünmediği zaman gerçekten ölür...“ Bizler Veysel Akgül'ü, onunla aynı yolda ölümsüzleşen yoldaşları, onların özlem ve kavgalarını unutmayacağız, unutturmalarına izin veremeyeceğiz...

Janet olsun, insanlığa ve doğaya karşı suç işleme sistemine dönüşen kapitalizme!

Janet olsun, kasalarını işçilerin alnteri ve kanıyla dolduran oligarklara!

STUTTGART'TAN YOLDAŞLARI

Acımız büyük, öfkemiz de...

Öfkemiz, pandemi nedeniyle kapitalist tekellere milyarlık yardımlar sunan, işçi ve emekçileri ise her gün işe gitmek zorunda bırakan ve böylece onları her gün hastalığın pençesine atan bu düzene!

Öfkemiz, on yıllardır süren özelleştirmelerle, sağlığa ayrılan bütçelerdeki kısıtlamalarla sağlık sektörünün altını oyararak insanlığı böylesi hastalıklar karşısında korumasız bırakan bu sisteme!

Yoldaşı mücadelemizde yaşatacağız!

Öfkemiz, yetersiz yatak ve yetersiz ekipmanın olduğu koşullarda, hastanelerde düşük ücretle, uzun saatler boyunca, yoğun ve ağır koşullarda çalıştırılan yetersiz sayıdaki sağlık emekçilerine bu çalışma koşullarını reva gören ve bundan dolayıdır ki, yoldaşımızı günlerce koronanın ölümcül kucağında bırakan

bu sisteme...

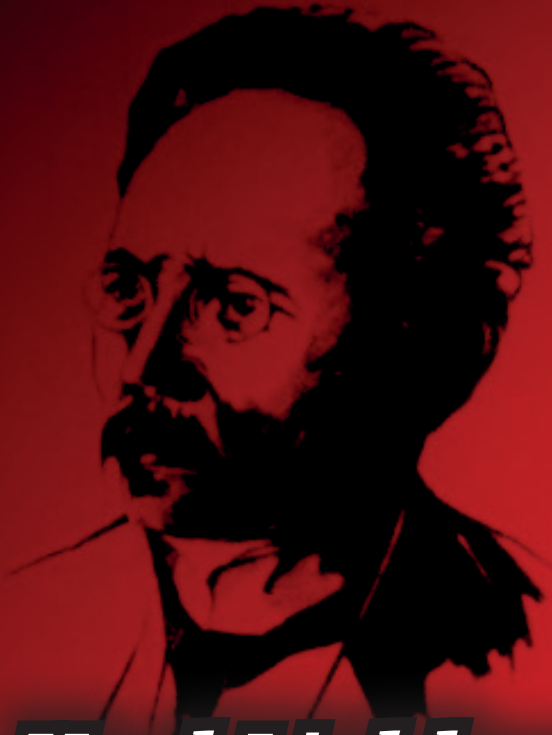
Veysel yoldaşı unutmayacağız!

Hastalık karşısında milyonlarca işçi ve emekçi gibi yoldaşımızı da korumasız bırakan ve bu nedenle yaşamını elinden alan bu düzenden onun hesabını soracağız!

Sözümüz olsun...

Veysel yoldaşın bir işçi ve devrimci olarak her daim mücadele ettiği bu sisteme karşı, güzel günlere olan inancını kuşanarak, işçi ve emekçi kadınları örgütlemeye ve onları kavgaya kazanma mücadelemizi daha da büyütecek, onun taşıdığı bayrağı taşımaya devam edeceğiz! Veysel yoldaşımızın anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Veysel yoldaş ölümsüzdür!
INTERNASYONAL EMEKÇİ KADIN KOMİSYONU



*Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'u
katledilişlerinin 101. yılında
saygıyla anıyoruz...*

**“Gelecek her yerde
sosyalizme aittir!”**